

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Մ Ի Ի Բ Ե Լ Ֆ Ե Թ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԹԻԵԼԻՖԻ

Մուղայիրի օլարագ, Հաղբեթի Խանըն մեղհեպի, քենտի ճեվհերինտե օլ դատար միւքեմեկ տիր քի, քեօրլույիւմիւղ ոնպեպինտէն էթրաֆրմըրը գուշամմագտա օլան էանլըւլըքւարը վէ գոսուրլարը մէյտանէ չըգարմոզըք, նախապաշարճոնդլարը գալթըրմայա չալըճմագ, վէ աւելըրգապաշարճիւնլարը պալթալամայա չըգըմմագ, մեղհեպին էվվէլքի մաքրութիւն վէ պարլութիւնուհու իլէրի շէքմէք, անը տիւնէվի էանի ֆանի գրչաֆէթլէրտէն չըգարըպ գուրթարմագ, վէ հէր միլլէթ իւղերինէ էօմր ու հայաթ վէ սերպէսթլէթ բուհու սաճմագ տիմէք տիր, վէ Յիսուս Քրիստոսուն քելամը ի լահիտի տախի պուտուր, "ՄԻՉԷ ՍԵՐՊԷՍԹԻՅԵԹԻ ՍԱՀԻՀԼԻՔ ՊԱԽՇ ԻՏԷՃԷՔ ՏԻՐ" :

Լ. ԷՄԷ ՄԱՐԹԷՆ. Ս. 565.

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ

Յ. ՄԻԻՀԷՆՏԻՍԵԱՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆՏԷ

1864

8623 m

Եկե՛ք Եմբրան պէնիմ իմի գատըմն ին-
 քեար ու թահգիր օրունաճաղը ինթի-
 մարտէն տիր, վէ իշթէ պէնիմ իսթէ-
 տիկիմ տախի օտուր, զերա էջլէ օրնա-
 լարը քի, պէն տախի օլ վազթ, քէնտի
 իմի գատըմն ասղուր լուրունու փայտթ
 վէ խղահ խոէյիմ: Եջլէ պիր հագա-
 րէթ վէ հաթթա եալեւը պիր ինքեար
 վազթիմտէ տախի սուս տուրմաղը
 փրթիքեար իմ մէք, իման ու իմի գա-
 տըմն տէրէճէ սինտէ քէնտի գալլիմէ
 պիր տէրտ պաղը շամաղ տրը: Եկէք
 պէն պիր քէտէր խէմ, վէ Եկէրէ պէն
 տէ իման վար խէ, Եվատըմն տախի
 էջրէթ մէյէ պօրմլուրմ: Քէղավը Ե-
 կէր պէն պիր ատէմ խէմ, քէնտի մալը
 պուրունտուրմ նուրը իման իլէ, օտիր
 ինանգարը տախի փէնպիր փթմէ լիյիմ:
 Աէ Եկէր պէն պիր պինտար խէմ, Աւ-
 լանըմ աշղընտ, քէնտի իմանըմը պէնէն
 վաղ ու իգրար իլէ մէ լիյիմ:

ԺԻԻԼ ԱՄՄՆ • ԼԱ ԼԻՊԻՐԹԻ •
 Ս • 562 •

Պու տարատ, շէթմ ու սիթէմ տէ-
 րիլէն շէյ, թա Եվէլնտէն կէօլէ պըն-
 մատրգճա, ասղուր լուր տէջլէ մէք-
 լը օրամայաճաղըն, պէն պիլը իսթիմ:

Ժ • Ժ • ԲՈՒՍՍՕ •

Մ Ի Ի Ք Ե Ա Ֆ Ա Թ

Կէչէն հաթթա քէնճէ մոլի՛ն կիւն, Էանիի
 յունկար 30 տա, Քրիստոսի սուրբ Էկէլէյի ու

անոր հակառակորդները, իսմայէլ, վէ Ներսէս Աւսիակոպոս վարժապետեան ինզատըլա, 26 սահիֆէտէն միւրէթթէպ պիր քարող ըիսաւ լէճիկի զուհուրա կէլմիշ օլուպ, վէ տերուներնտ պիղիմ Իսլահաթը Սիւհիմէ նամ ըիսաւ լէճիկին պաղը էֆքեարընիա տայիր տախի քէլամար պուլունտուզունտան, վէ շու խուսուս իսէ, պաղը ճահիլ թագըմընըն, ալէյ հիմիդտէ սույի զաննա զահիպ օլմասընիա սէպէպիլեթ վէրմիշ օլսուզունտան, մուխթա սար սուրէթտէ պիր ճէվապ վլրէրէք, թէպըլէյէյի զեմմէթ իթմէյի, էլլէմիլեթտէն կէսըլըրիւզ:

Մտայէյի մէզպուրէտէ տերճ օլունան պահա, հէր վագթ քիլիսէլէրտէ տիլնէնիլմէքտէ, վէ մէահէ շայեան պուլունան քարողըստան պիրիսի օլուպ, վէ նիլէ քարողիլէր իւզէրինտէ, սէօլէտիլլէրի քարողուն թապ ու նէշ օլունմասը զըմընտա, կէօրիւլէ կէլմիշ օլան արզու միսիլու, զանն խտէրիլքի, Ներսէս Աւսիակոպոս ճէնասպլէրի տախի, այնի արզույա միւպթէլա պուլունմուշար, վէ շու արզուլէրինին գու վիլտէն ֆիլիլէ կէթիլլիլմէսի շին իսէ, թապիաթիլլէ պիր սէպէպ ու վէսիլէճիլ լաղըմ կէլիլիլնտէն, Սուրը Ակիլէցիլէ գարշը, կիւյա պիր կքի հակառակորդըսը զուհուր իթմիշ օլմասը թէտպիր ու վէսիլէսիլլէ, միւմայիլէյ ճէնասպլէրինին տախի, Քրիստոսուն

քիլիսէսինին պաշտարանու թիւնունա միւսաբաթ իլլէմէսի, միւնտսէպէթտէն պուլունմուշաուր:

Ներսէս Աւսիակոպոս ճէնասպլէրի, վագոս շու նիլէթին իճրասընա գարար վէրիլլէր, լաքին թապիաթիլլէ, շու էհէմիլեթտէն պուլունան հակառակորդըսըն թէտարիլք օլունմասը տախի իճապ իտէր, վէ իշթէ օլ հէնիլեամտէ, թէճէլլի պույա, միւմայիլէյ ճէնասպլէրի, արարըսը թարարար, վէ խոյնիլ շէթանըն զամմաղըղը սայէսինտէ, զէվալլը Արապէա Յ. Փանտսէանը պուլուրար. շէօլլէ քի, պիր տինտար ատէմ, մէզքիւր քարողը օգուտուզու վագթտա, ֆիլլըլլէ շու ֆանիլ տիւնեատան կէօլլէրէ գաստար շըգարագ, տօլաշըպ կէղմէքտէ կքէն, պիրտէ նակէհան էօնիւնէ շու (Վ) բագամը շըգար, վէ քէնտույի, քէնտույէ բաղմէն աշաղը տալթէ իտէր, վէ մէրգում մէզքիւր բագամըն կէօսթէրտիլիլի շէրհիլթթը օգուտուգոս, բույի սէմատէ տօլաշըպ սուրմասընա պիր մանիլ օլմուշ օլան հակառակորդուն, Արապէա Յ. Փանտսէան օլսուզուն կէօրտիլքտէ, էկիլլիլ ինտաֆը ալ պիր ատէմ իսէ, ալէյհիմիդտէ լանէթլէր օգումայա պաշար, ֆէգաթ պիրալ ինտաֆը ճա իսէ, օլմասըն քի, Սրբաղան միւլլիլ ճէնասպլէրինին, քէնտի ըիսալլէրի սօնունտա, պիր թէհաիա մագամընտա սէօլլէտիլլէրի մի

սիւլու . . . այաղըմըդ այլթընա պիր դարպուզ
 գապուզու գոյարադ, պիղի Գայգըրբէլը պիրլէ,
 պիր կիրտապա տիւշիւրսիւնլէր . . . միւլահա
 զատնա մէպի, հագդը ածիղանէմիղտէ, թէօլ
 պէյէ կէլլէմիղ նիյէթիլէ, Ալլահա տուարար իւ
 տէր . շէօյլէ քի, զէվալը Փանոսեանըն, շու
 սրտատա բարոյապէս պիր գուրպան օլմար
 իդթիզա իտէր . . . — Աճէպա գանղի շէյ ուղ
 բունա : — Ներսէս սրբազանըն պիր քիլիսէ
 քարոզու ուղբունա : — Անպէս : — Չիւնքի,
 Արբաղան միւլէլիֆին քարոզընուն թապ ու
 նէշօ օլունմարը միւնտսէպէթիլէ, շէքիլէն
 գուրա . քէնտիլէ իսապէթ իթմիշ պուլունուր
 Հայրֆըր . . . պիրտէ տուրուրլարտա, պազը
 լար պիղի, բէք չօդ, օֆ, բիւֆ, իտիօրսուն
 տէյի այրպարլար . էյ, նէ տէրսինիզ շիմաի,
 ա տօսթլար, պէօյլէ թէհլէքէլլ վէ պէլալը
 վագթլարտա, օֆլար շէքմէք էլլէմիլէթան
 տէյիլիտիր . . . չի շարէ, պահթը սիյահըմըդ,
 պէօյլէ իմիշ . . . իլլա, շիմաի, պաշլըճա վէ
 պիրինճի օֆլար շէքմէք սէպէպիլիզ շու տուր
 քի, Արբաղան միւլէլիֆ ճէնապլէրինին,
 շիմաիլէ գատար թապ ու նէշօ իթտիրտիլլէ
 քի քարոզարա, պիրէր ճէնապլէ սէպէպիլէթ
 վէրմիշլէր օլուպ, վէ պու տէֆա իտէ, սա
 հիհէն մէյատնտէ պիր ճէնապլէ պուլունա
 մատըղնտան, պու ապտի ածիղլէրինի, Բարդա
 պիս էօլտիւրմէյէ մէճպուր օլարապ, իւ զէրիւ

միզէ, միւթատարընտան պուլունան Գամբա
 նախարտան պիրիսինի օգու մուշարտըր . . .
 Աէ, իքինճի օֆլար շէքմէք եէրիսիզ շու
 րասըրը քի, պիղլաթ Ներսէս Ապիսիոպոս
 ճէնապլէրի տախի, քեաֆֆէյի պիղի թանը
 յանլար իլէ պերապէր, քէնտի քիլիսէմիղն
 էն սատըգ էվատը, էն զիյատէ համիտի, վէ
 էն զիյատէ հիւրմէթ ու ըիպէթ իտիճիտի
 պուլունտուղու մուղու, բանա պիլտիլլէրի,
 վէ պիր իքի սէնէ ագտէմ, պիղիմ իլէ սըգճա
 կէօրիւշիւպ գօնուշտուգլարը էճիլտէն, նիչէ
 ճահիլ ու պէտիսահլար թարաֆլարընտան,
 թրպը շիմաիքի քէնտիլէրին, պիզէ ազլ
 իթտիլլէրի մանէվի թագսիրաթլարա վէ սը
 ֆաթլարա պիղլաթ քէնտիլլէր տախի միւսթա
 հագգ սայըմը օլտուգլարը հարտէ, զանն
 իտէրիզ քի, շունուն շուրասընտա հէման
 անճագ պիր գաջ սէնէ միւտտէթի գալմը
 օլան էօմիւրլէրինի տախի, ճիղվիլլէր սաթ
 մը օլան պիր թամաքեար ու ֆէստապլէր ու
 ֆիլթնէքեարըն թէշիլիզ ու թահրի
 քիլլէ, շու ազլիյաթը իրթիքեապ իլլէմիշ
 տիրլէր . պիղ իտէ, Արբաղան միւլէլիֆին,
 քէնտի քարոզարընտա սէօյլէտիլլէրի, օլ
 հսիառահրդլարըգ քի, քէնտի զէհիլլի տիշ
 լէրիլլէ, պիր թագըմ երլանլարըն, էիւզ
 էլլի սէնէտէն, վէ տիկէր պիր թագըմըն օթուզ
 սէնէտէն պէրու, քիլիսէմիղի վէ մէզէպիլի.

զի, վէ սայիր պիր իբի երլանըն տախի, եիկերմի
 սէնէտէն պէրու, քիլիսէ վէ մեղճէպիմիղտէն
 պաշգա, հաթթա պիղզաթ քէնտիլէրի տախի,
 ըսրմըչար վէ զէհիրլէմէյէ չարըմըչար իբէն,
 պիղ, էկէրչի հագգանիյեէթի սէօյլէմէք, էօ
 յիւնմէք սայրմազ իսէ, էվլէթ պիղ, ագալ
 լի տէօրթ սէնէտէն պէրու, անլէրին զէհիր-
 լի տիլէրինի, քէնտի սատագաթձա գուվլէ-
 թիմիղլէ, վէ զայրէթ ու ճէսարէթիմիղլէ,
 ճաճո-լսր ալթընտա էզի էզի վէրմիլըզ աիր:

Եւն հագգանիյեէթ նէրէտէսին, էս հագ-
 գանիյեէթ շինասլար նէրէտէսինիղ, վէ էս
 նիյմէթբէրլէրլիք, հալէա ույգուտան ույան
 մայաձագմըսըն սէն . . . :

Վէ իւչլունճիւ, շունուն իչին ճֆլար չէք
 մէլսիղ քի, Սրբազան միւէլ իֆ ճէնասլղէրի,
 միլէթիմիղլին էօյլէ պիր տար վագթիստէ, միլ
 լէթ փարասըլա . . . Ետանայա կիթտիքլէրինտէ,
 աճէպա միլլէթիմիղլէ ֆայիտէյի մուճիպ նէ
 կիւզէլ խրամէթլէրտէ պուլունտուլար, միլլէթ-
 ճէ նէ մալիւմաթ թօրլասըլար . . . վէ Արօնահան
 ժողովա ատենասպետ օրտուգլարընտան պէրու,
 քիլիսէճէ, մեղճէպճէ, վէ բուհպանլար
 ձա նէ իսլահաթլար տիւչլունտիւլէր, նէ իճրա
 ու մուամէլաթտա պուլունտուլար, վէ էլան
 նէ խայրըլ միւթաալարտա պուլունմագտա
 տըրլար, հիչ տէյիլ իսէ պիր բիսպէճիք գալէմէ
 ալարագ, էհալիմիղլի էնվարը մալիւմաթ ու

վուգու ֆիյեէթ իլէ թէնվիր, վէ պինսէնասլէյ
 գալսի մահղունիարընա սլախը թէսէլլի իւ-
 լէմէլէրինի, իլթիյագը շէսիա իւզըէ պէքլէ-
 մէքտէ իքէն, յունվար ՉԱ տէ, օլ միւպարէք
 գալէմիլէրիլէ, շունձա միլլէթ ու մեղճէպ
 վէ ինտանիյեէթ զայրէթի չէքէնլէրին տօս
 թու պուլունան, վէ տէօրթ սէնէտէն պէ-
 բու, սատրգանէ վէ ֆէտաքէարանէ միլլէթ
 ու քիլիսէսինէ խրամէթ իթմիլ օլան, զէվալ
 լը Փանտսէանըն այագլարըն գայարըարագ,
 քիլիսէտէն տիլարը չըգարմայա չարըլագտան
 պաշգա, պիր կիւն սօնրա, էանի յունվար
 ՉՉ տէ իսէ, եիկերմի սէնէտէն պէրու, ճիլ
 վիթլիք էսէրինի քէնտույէ պիր գալգան ի-
 տէրէք, քիլիսէ վէ մեղճէպիմիղլի, հէր կիւն
 վէ հէր ստաթ թաչլամը, վէ հէման տէյէ-
 պիլիլիղ քի, քէնտի զէհիրլի նասիհաթլարըլ-
 լա, պուլունտան օնսէտի օնսէքիղ սէնէ էվլէլ,
 վուգուա կէլէն մեղճէպճէ ույղունտուլուգ-
 լարա, վէ միլլէթիմիղլտէն զէվալը պիր գըս-
 մընըն տահա, մէճպուրի այրըլպ պիր թարտ-
 ֆա չէքլլմէսինէ սէպէպիլեէթ վէրմիլ . . . վէ
 քէնտի ամաղ ու հարաքէաթըլա, քէաֆֆէյի
 տահիհ տինտարանըն, վէ զայրէթի միլլիէ իլէ
 մէէլուֆ պուլունան զէվաթըն, նէֆրէթ ու
 պիւրուտէթիլի քէնտի իւզէրինէ տավէթ իւ-
 լէտիքտէն պաշգա, 1856 սէնէսի յունվար
 19 ունտա տախի, միւթէվէֆա Յակոբ սրբա-

դանըն կիւնիւնտէ, Արծնական ժողով Թա-
րաֆրնտան, շու աթիտէքի իլամը կիխնմիշ Ե-
լան Տէրոյէնց պատուելի ճէնապլէրինէ աա-
խի, պիլա Թէօվլէ վէ բէշլմանի, Արծնական
ժողով Թարաֆրնտան, մերգու մու քիլիսէ-
միդ տէֆթէրինէ, հասարակ մէ հնաղանդ սը-
ֆաթլարըլա դայտ իլէմէյէ, ինսաֆ վէ ճէ-
սարէթ իլէմիլէր սիր . . . :

Իշթէ վազթիլէ Մասխատէ, վէ պու եա-
դընլարտա Մեղուտա Թապ ու նէշը օլուե-
մուշ օլան պիր սիճիլին պիր միգտարընըն սու-
րէթի :

.

Համարձակեալ հնարել հակառակ մերս սրբոյ Ալի-
ղէցոյ ընոր վարդապետութիւն . այսինչն Վապին ընդ-
հանրական գլուխ Ալիղէցոյ լինելն . պարծառ ես է-
ջաւայի գայնալողութեանց և շիրիւթութեանց գրեթէ Բո-
լը աղգւցնոց, և հեմեաբար կերպ առ կերպ Բողոքա-
նայ բրոնն եբայ : Ոսպի երկիցս գրով հրաւիրեցայ
գալ ՚ի ժողով, Բայց ոչ անկամե եկն, և ո՛չ գրով պա-
րասխանեաց, վասնորոյ ժողով արարեալ ՚ի Վապիարա-
բանի ամենայն հոգեւորականս պարս և արժան համա-
բեցայ մաբանութեամբ հերձել զՕջհալ պեպրակն, և
պնօրինեցայ յարոն յայտարարութեամբ ծանուցանել
լրութան ազգին՝ անընդունելէ գովնոյն պեպրակին վասն
նոր վարդապետութեանցն պարունակելոց ՚ի նմս, որով և

խախտեցի շիրիւթութիւն աշիւս, հասարակեցին սրբա-
ամենցուն և ուղարտան Ալի մը և էկեղէցի ֆաս-
ցէ ՚ի խաղաղութեան, որ է առջին պարսարորութիւն
նէրոյ հոգեւոր ժողովոյս . վասնորոյ ամենեւեանս ինչ
նայօժար մերով յեաւի՛ սարսգրեմ յարդեմ :

1856 Յուլիուար 19 .

Ի Վատրիարքարանս, ի Խոււմսարու :

Վապիարք Ա . Վօլոյ	Վապիարքական Ժոն .
Յալիբ Արճեպիսկոյոս :	Սարգիս Ապիսկոյոս .
Յովնանէս Ապիսկոյոս	Ն . Յովնանէս Վարդ
Արեւեան :	Քարղէլ Խասգիւղէ :
Ն . Յովնանէս Վարդ .	Նիկոլօլոյ Տ . Յովնան
Վալալիոյ :	նէս Վարդապետ :
Իգնատիոս Վարդապետ	Աբրահամ Վարդապետ
Քարղէլ Ս . Արրորութիւն	Իշիպո :
Ալիղէցոյ :	
Ն . Ալեանգիւնէ Վարդ .	Սիլիւս Վարդ . Խրօնանս
Ն . Կարապետ Վարդ .	Անդրէաս Վարդապետ
Փոն Ս . Արոսաղէմ :	Վարակեօճիկի :
Ն . Ղրիգոր Վարդապետ	Ն . Վրնանէս Վարդա
Անիգաբոյնի :	պետ Կեպիթալայի :
Սայր Ալիղէցոյ Տ . Ղեորք :	Սահպետ . Տ . Վալուսպ :
Վալապոն Տ . Յարութիւն :	Վարակեօճ . Տ . Սամոնէլ :
Իսիկոսարոս Յովնանէս	Ալեոսակալ Տ . Ղրիգոր
Քահանայ Փափաղեան :	Սիլուսգիւղէ :
Վարակեօճ . Տ . Յօհան :	Սամալիոյ Տ . Փիլիպոս :
Պէշիկանէ Տ . Ղրիգոր :	Վալապոն Տ . Վալուսար

- Ղալալիոյ Տ. Յօհաննէս : Ի-սի-սար- Ա-սփ Տ. Պաղասար :
- Պէկոշը- Տ. Սրեփան : Ե. Տ. Երեմիայ խաւ 4ի-ըն :
- Ղալալիոյ Տ. Յարո-ի-ն : Լյիդի Տ. Արսէն :
- Ղարակէօժ. Տ. Գրիգոր : Սայր Եկեղեց-ոյ Տ. Պօղոս :
- Պալասո- Տ. Սաղաթայ : Ղարակէօժ. Տ. Ա- րո-սփ-սար :
- Ղրիգոր Վարժապետ : Ղեորք Չափրասճեանց :
- Տ. Յօհան Սիրլայեանց :

Իշթէ պու տէֆա Տերպենց Յ. պատուէ լի ճէնապլէրինէ, պալեատէքի սիճիլին մու զայիրինատ օլարագ, Աերսէս Եպիսկոպոս ճէ նապլէրի խնդասըլա, Արօնական ժողով Թա րաֆընտան կէօնատէրիլէն, վէ պու տէֆաքի օ նիւմբօրը Երեւակոս Թապ ու նէշը օլու նան մէքթուպուէն սուրէթի :

Մենկէնէճեան Սերովէի Սեղ- լափրին Ֆէ յեր Էէճ հրապարակած յօդո-սփոյն նկարմաք յեր նա մալը Արօնական Ժողովը կարդացին :

Մենկէնէճեանին հարցոցած ինքիրը հոգեւոյն Յակոբ Պարիարսին օրովը Էրեւան Էլած և անոր օր- Վը վերջացած ըլլալով Արօնական Ժողովը նոր պատա- խանոց ճը հարկ չըրեաներ, և վստահ է յեր առ Ֆեր Հայաստանեայց ուղղախոս Սորբ Եկեղեցին ունէ-

յած հաւասարման-իւնը և հարազատ-իւնը վըլայ :

Արօնական Ժողովը այսպիսի հարցո-մները հակառակ կողմանց Ֆէլ Էղաճ կէր արդի-նայը համարելով անոր Բարձրմանը համար իւն Իր կողմանէ կարեոր ջանքը չնայե- րի ինչպէ, այսո- սմէնայի- յեր սիւրբ-ի-ի-ն ալ նախապէս ՚ի սեր և ՚ի հալար-ի-ն հրա-ի-րել առան- յին պարտք իը համարի :

Ողջ էրո-ք :

22 Յունիս : 1864 . Ի Պարիարսարանի Հայոց .
 Ի ԴԻՄՍՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅՆ
 ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՆԵՐՍԷՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
 ՎԱՐՃԱՊԵՏԵԱՆ

Պիղ Արօնական ժողով արտանմաղ եախօս եանըմաղ տէյեմէյիզ, վէ պինաէն ալէյճ Յ. պատուէ լի Տերպենց ալէյճինատ պունտան Էէտի սէնէ Էվիլէքի Արօնական ժողովուն վերտիկի վճիւրն հազգ ու նահազգ օլմասը իւղէրինէ աախի հիչ պիր շէյ սեօյէմէք իս Թեմէյիզ, լաքին Էալընըզ շու գատարընը սիւ ալ իտէրիզ շիմօթի Արօնական ժողով Թա րաֆընտան քի, շու պալեատաքի 37 խնդալը պիր վճիւր Էալմնմըալը, հազգըմը իմիչ, Էօխսա հազգըմը մը իմիչ, պու տէֆա օլ սիւ ճիլ պօզուլմուչ իսէ, Տերպենց ճէնապլէրի Ֆէրայ մը տէմիչտէ պօզուլմուչ, Էօխսա, շիմ տիքի Արօնական ժողով, Էվիլէքի Արօնական

ժողովուն սիճիլինի հագգսո՞ղ մը պուլմու շորս պոզմուչ : Վկեր պու սիւալէրիմիղէ գարջը լըգ, հանդէլ պիր ճէվապ հիմնէթ օրունմաղ իսէ, մէղքիւր մէթուպտաքի « . . . ինդիւրը հոգելլա Յակսր Պատրիարքին օրովը երեււան ելած և անոր օրովը վերջացած ըլլալով. Արօնական ժողովը նոր պատասխանուոյ մը հարկ չըսեսներ . . . » — տէյերէք, զաթէն մէղ հէտճէ թէօհմէթլու աստ օրունան պիր աւտալը, պու կիւն հապարիճ վէ հարալա սըֆաթլարըլա գապուլէ շայան կէօրմէսինտէն, պունտան էվիլէքի քեաֆֆէյի ժողովարըն վէ Մինոգլարըն տախի, — այն ինչ մարդուն եախօտ մարդիկներուն օրովը վերջացած ըլլալով . . . — տէնիպիլմէսի զրմընաա պիր նէթիճէ հասըլ օլմնոյ մը, վէ հերքէսին էօյլէ տէմէսինէ սէլահյեյեթ վիլմէղ մի : Ա՛յ իսի էօյլէ իսէ, պունտան իքի սէնէ էվիլէքի, պիր չօգ բու հպանլարըն պիր արայա կէլէրէք, պունտան 100 սէնէ էվիլէքի պիր Պատրիարք թաւաքընտան, վէրիլմիշ օլան անէճի կիւյա պիր պատգամ Մատուճոյ կիպի թութարապ, շունճա գըլ ու գալէրի վէսիլէ վիլմէլէրինին սէպէպի . . . :

Պու պապտէ բէք չօգ շէյլէր սէօյլէյէպիլիբ իսէքտէ, էէրիմիղ միւսասատէ իթմէտիկիտտէն, պունու տախի աթարըղ, պիղիմ չանթանըն, իլէրուտէ աքըլաճապ կէօլլունէ . . . Վ է շու

միւնասէպէթլէ Պ. Փափասեան տօսթու մուշա խապեր վէրիլըքի, էօյլէ, « ահաւտախկ մեղի ձայնակից կը գտնենք Արօնական պատու կառելի ժողովը, կ'արգտրանանք մենք ալ ուրեմն . . . » տէյերէք, սէվիլիպ իֆիթիտար իթմէյէ բէք աճէլէ իթմէսինլէր, շիւնքի, Արօնական ժողով անխալ օլմատրգտան պաշգա, « . . . անոր օրովը վերջացած ըլլալով . . . » սիղբուն թունու մէղպուր ժողով պիղէ կէօսթէրմիշ օրուոգճա, եա պիղզաթ շիմալքի Արօնական պատկառելի ժողովուն թիզ եա կիճ, վէ եախօտ պունտան սօնրաքի կէլէճէք օլան Արօնական ժողովուն, պիայնիհի Տէրօյենոյ պատուելի հագգընտա վուգու պուլան ինսաֆ ու միւտտոյի, պիղիմ հագգըմըղտա տախի ճայիլ կէօրէրէք, վէ հապարքըլ լուղէ թին կէրի ալաբապ, պիղէ տախի հապարիճ վէ հապարք սըֆաթլարընը հիմնէթ իտէճէկի, իհիթիմալի գալլուտէն տիր :

Վէլէլիմ շիմախ ասըլ պահարմըղա, վէ պապարմ քի, Սրբաղան միւէլլիֆ ճէնապլէրի, պիր թագըմ ճահիլլէրէ, պիղի սուրբ էկէղեցիյէ հախապարք տուր տէյի թանըթտըրմապ իչին, նէ ուճ վէ նէ վէսիլէ պուլապիլմիշլէրտիր :

Պիզ Իօլահաթը Միւ հիմնէ նամ ըիսալէճ ճիլիմիղտէ, պաշըքճա տէօրթ մատտէ իւղէրինէ սէօյլէմիշ իտիք, վէ անլէրտէն պիրիսի աւ

իսի Պատկ մնասոյսի խտիքի, հէր նէ գատար, քիւնսեմիզ խորհուրդարընտան պիւրիսի խտե-
 ակ, պաղք բիմէնեյէրին, մեղքիւր խորհուր-
 դու ետանի էվէլէրի մէզհէսլինի թէրք իլէ, էվ-
 վէլէրի Պատկարընը ատիսի պօղտուգարընը
 կէօրիւպ, վէ միլէթ ու մէզհէսլ վէ մեանեյի-
 եէթ զայրէթինտէն թէշլիք օլունտուզու-
 մուզտան, օլ մահլուրուն էօնիւ ալընմասը-
 նատայիր պիր չարէ կէօթէրմիշխաիք, չիւնքի
 դատիմտէն պէրու, վէ ալէլուտուու շիմօիքի
 ճէմլեէթի պէշէրլեէ, միլքիյէ գալանին
 վէ նիզամաթը իւզէրինտէ պինա օլունմուշ Յը-
 տու զունտան, պիր ատէմ տիւնեատա ահրէ-
 թինի տիւշիւնտիւյիւ հալտէ, մէզհէսլինէ
 բիայէթէ նէ գատար պօրճլու խտէ, տիւնեա-
 տա եաշամագ իսթէտիկի թագտիրտէ, տիւն-
 եէվի գալանին ու նիզամաթա բիայէթ ու
 թէպալեէթէ տաիսի, օլ գատար պօրճլու պու-
 լունմագտա օլուպ, վէ ճէմլեէթի պէշէրլե-
 նին գալանին ու նիզամաթընտան խարիճտէ
 պուլունան մատտէլէր խտէ, թատլիյաթիլէ,
 ճէմլեէթի պէշէրլեէնին ճիւղէրինտէն սայը-
 լամայաճագարընտան, էվէնմէք, եանի պիր
 Փամիլէա սահիպի օլմագ, ճէմլեէթի պէշէ-
 րլեէնին (մարդկային ընկերութիւն), խամու-
 րու իչկտէ, պիր աւն տանէսի կիպի սայըլմագ-
 տա, վէ պինտէնալէյճ (հեռուապէս) քէն-
 տինէ Փամիլէա հուգուգու վերէն պէնտին պիր

ուճու տաիսի, թէշքիլ խտէճէշի ճէմլեէթին
 զաթէն գուրմուշ վէ գապուլ իթմիշ օլու-
 զու գալանին ու նիզամաթը միլքիլեէնին էսա-
 սընա մէրպուլ պուլունմագտա տըր, էօխա,
 չիւրիւք թէմէլ իւզէրինտէ ինչա օլունմուշ
 պիր պինա սայըլը, նատը քի, հէզարան տէ-
 ֆա էմալարը կէօրիւլիւշ տիւր, վէ կէօ-
 րիւլմէքտէ տիր, վէ շու պատտէ խտէ ալընըզ
 սարաֆ Աիքայէլ մատտէսի տէրխաթըր օ-
 լունտա քէտֆի տիր, . . . էօլէ պիր մատտէ
 քի, հէման ագալի ալթը այ պիր տիւզիլէ
 Նաթրիքխանէմիզին շուղ ու աճլինի մուճիպ
 օլմուշ տուր, տէշէպիլիլըրիւ . . .
 Նշթէ պիզ, շու հագըղաթի հալ, վէ շու մէ-
 պատլե մեպիլի, վէ միլէթ ու մէզհէսլիմի-
 զին զայրէթինի, Ներտէս եպիսկոպոստան
 տահա զիյատէ, վէ բէք չօգ զիյատէ, չէքմէք
 իսթէտիկիմիզտէն, պագէն մէզհէսլինի ին-
 քեար խտէրէք, վէ քէնտի օլուգ չօճու զունու
 մէյտանտէ պըրագարագ, գօլպճա պաշգա
 գարը, վէ պաշգա գօճա ալանլարըն էօնլէրինէ
 տաիսի, կէշիլմէզ վէ գաշըլմազ սուրէթտէ
 պիր միւհքէմ տիլար չէքմէք նիլէթ վէ ալ-
 զուտիլէ, վէ հէմտէ խալխանտէ վէ սատէտիւ-
 լանտ սուրէթտէ, վէ սալա թիլտէ խորհուրդ-
 լագըրտըր իթմէքսիլին (բիսալէմիզ մէյտան-
 տէ տիր, իսթէյէն օգույուպ, ալէնէն կէօրէ-
 պիլիլը), բիլխտէճէ Պատկաան պաշգա, էինէ

Բաթրիգիտանէ միդ մարիֆէթիլէ , վէ հիւ-
 բիւմէթ նէ դախնտէ միւթէպէր ԹուԹուրա
 պիլըր պիր Թարգտէ , պիրտէ մուգավէլէ Եա-
 բըմաարնը , բէնտիսիզէ միւնտտիպ կէօրմիւշ ,
 վէ Մըգային վարչութիւնուն ըէյի ախիսնէ իւ
 հալէ իթմիշ իախը , Էմմա գապուլէ շայան
 պուրուլմամիշ իմիշ , վէպալը բէնտի պոյուն
 լարընա , պիզիմ բէնտիլէրէ , նէ ճէպրիմիզ
 վարտըր , վէ նէտէ Թօբուզումուզ . լաբին
 շիմտիտէն շու գատարընրտա Թէրէտտիւա
 իթմէյիզ սէօյլէմէյէ քի , շու պիպիմ Թէքլիֆ
 վէ ըէյլէրիմիզ , ըէվիշի ճիհանէ վէ մէտէնիշ
 յէթէ բեամիլէն մուվաֆրզ պուլունմապտէ
 օլտուգճա , էր Եա կիճ , Ֆէգտթ , զանն իւ
 ըիզքի հէման օն սէնէ սօնրա , քեաֆֆէթէն
 գապուլ վէ իճրա օլունաճապ սըր . զիրա
 հագգանիյէթ Թօխումու , վագաա կիճ պիւ-
 յիւր , վէ կիճ մէյվէ վէրիւր , լաբին գաթան
 շիւրիւմէզ , իլլա պիւյիւր , վէ Էօմբիւ օլան
 տա կէօղէրիլէ կէօրիւր :

Թօհաֆը շուրատընտա տըր քի , Սըբազան
 միւէլիֆ ճէնապլէրի , պիզիմ Եաղտըղմըզ
 Եա Եանըշ անըյարապ , վէ Եախօտ Եանըշ
 անըմապ իթմէյէրէք . . . պիրինճի ծանօթու-
 թիւնըրընտա , կիւյա պիզ Պսակ խորհուր-
 գունու գապուլ իթմէյիպ , վէ անտէն տախի
 նէթիճէ չըգարարապ , հաւատոյ մաս օլմասը-
 հըր գապուլ իթմէմիշիլ տիր կիպի , « Միւնս .

Նութեան պսակի խորհուրդը Ակեղեցւոյ խոր-
 հուրդ , հետեալքար հաւատոյ մասն ՀՀամա-
 ըրիւր , ն տէտիքտէն պաշգա , իքինճի ծանօթու-
 թիւնըրընտա տախի , « Պ . Փանոսեան իր
 տետրակին մէջ , Պսակը Եկեղեցւոյ խորհուրդ-
 պէտք չէ համարել կ'ըտէ , ն տէմիշէր տիր .
 հալպու քի , պիզ ապա վէ ապա խորհուրդ լու-
 ղէթինի իսթիմալ իթմէմիշիլ տիր . վագաա
 մէզճէպին պիր գըսմը տէյիլ տիր տէմիշիլ , վէ
 հաթթա , կիւյա Սըբազան միւէլիֆին , հագ-
 գանիլէթէրվէր գալէմէրիինին խըշմընա ուղ-
 ըպաճաղըմըզ , Էվիլէլնտէն բէյլամպէրվէք
 իտէրէք տէրք իթմիշիլ տիր կիպի . օլ քէլամլա-
 ըրմըղտան պաղըլար սույի նիյէթ իսթիլիւրա-
 ճընա չըգըմասընըլար նիյէթիլէ , Ֆիքրիմիզի
 պիր միսալ իլէ տախի իյգան իթմէք իսթիտիւ-
 կիմիզտէն , վարդապետլէրի վէ մարապետլէ-
 ըրի , օլ պապտէ միսալ կէթիլմիշիլ տիր , Միտի ,
 շու ազվլյաթտա , ատէթա պիր սույի նիյէթ
 պուլունտուղուն , պէյան իլլէմէք մապսէ-
 տիլէ , մէզքիւր պահաղըմըն , պիր իքի բար-
 շալարընըն , այնէն սուրէթինի , շուրաճըգատ
 տէրճ իլլէմէքլիլի միւնտտիպ կէօրիւրիւզ :

.
 Նիւտան Տապուշիպի , Ռիլէպին Ռիլիսալի վաճի-
 պիւտէն Ռիլ , օլտուն , օնա պիր շէյ պէյիճիլ , լաբին ,
 Նիւտան Տապուշի Ռիլէպին պիր գըսմը Գըր պէյի Գա-
 իի գապուլիլիլիլ , զէլա Նիւտան Բալիլնա կիրմէ-
 2

յեն պիւր գըւ վէ պիւր երեւոյս պատիւ , Քընդեպիտիւն
 յիւստիսն պատիւնս պիւր , Եւնի պիտիւս Իմերեւոյս յի ,
 Քընդեպիտիւն Եգիտիւսընճա , Վաթիւիւ օլմայան , Շա-
 շալ սլմայան , վէ յիւստեճէ լալըմ յէլէն Իմիգապար-
 աս պոր-լընմայանըն , յիւստեպիտիւն Խարիճպէ սայըւ-
 ճարը Սիւիւր- . Նիտեակսըւ պոր-լընման պատիւ յիւստե-
 պէն Խարիճպէ սայըւսմալ , վէ Կալիւս , Գարըւըւ Եօմ
 յէլէրիտեյ տասգ Իմիւր օլման երեւոյս , վէ երեւոյսիւ
 Եօմիւր յէլէրիտեյ նիտի Իմիւր պոր-լընման Գարըւսր ,
 պիւր նիւն Փալիւնի Իւնեպի Իմիգապարնաս պոր-լընմագ-
 պիտիւրէր , Քիւսլա Վարդապետիւր վէ Տարապետիւր :

Պիղիմ պոր սեօլէպիտիւրիտիւրէ , պիւր Լազուճ Գալը
 պի Փասիտ վէ պիտիսակար . Քընդեպիտիւր սոր-յի նի-
 յիլ յէօրիտ սոր-յի նիտիլիտիւ , պալը Լեփիտիւր Եւս-
 Խօպ Սիսալարըմըւ սերիւնի Իպիւրէս , ճակիւնիւն յիւն-
 լէրիտի պոր-լընմայան չըգըւսմագլարը Ինիւրիտիւ Գա-
 վիտիւն Իսիտի . պիւր ղեմպիտիւն ալեւն պիտի Իպիւրիւ
 յի , պիղիմ Տագսեպիտիւր ղերիւն Քընդեպիտիւ Եսասը Ե-
 ղերիւն պիւր լագըրու Իմիւր օլմայոպ , աւճագ Քիւր
 Կեպիտիւ պալը Իճրալարըն Վագիլ ո- Կալիւն Եգիտիւսըն
 ճա , պիտիսանըն ընվէնվէ Իմիտիւս Իմիտիւրիւսի Տո-
 Կասսեպիտիւր նիտիլի Խայրիտիտիտիւն Խայրիտիւ պոր-լըն-
 մագպի պիւր :

Իմասի սորարը Սրբազան միւրեւլիֆ ճէ-
 նասպիւրիւնէրի , շու Թէրճէմէ Իթաիւրիւր Խոր-
 Կորըր լուղէթի , պիղիմ գամնղի լուղէթիւն-
 ղին Թէրճէմէ սիտի սիր աճեպ :

Տահա Թօճաֆը վէ տահա աճայիպի վար
 տըր , պիւր , մեղճեպիտի Թէպալիլ Խտերէք կիւ-
 տիպ Եհնիտեյն Եվէնէնլէրին Եօնլէրին պիւր
 սէտա չէքմէք , վէ պորնուսըւ պերասլէր ,
 Սիլէթիմիտիւր վէ մեղճեպիտիւրտեյն , միւմքին
 օլտուղու Կալտե , Կաթթա պիւր առեմ տաիտի
 Եքսիլմէսին , վէ նիչէ Ֆէնալըգլար զու հուրա
 կելմէսին , արգու վէ նիլէթիլը (քէնտիլէրճէ
 աղիւր ըլիւսէնին Կախաւպիւրու պուլուսու-
 ղումուղ Թագաիւրտե . . . Թասպիտիլէ քէն-
 տիլէր պալապանը օլմայըտըրար . . .) Պսակա սա-
 լա պիւր քէտերի օլմայսըղըն , Թարաֆէյն Թա-
 րաֆընասն , պիւրերտե մու գալիլէ Իմղալանմա-
 սընը , պիւր Թարիւր մագամընտա Խպրաղ Իթ-
 միւր Խալք , հալպուր քի Սրբազան միւրեւլիֆ ճէ-
 նասպիւրի , պալը աղիլյաթլար իլէ , պիղիմ
 սեօլէտիլիտիլը Բէտա Խտերէք , չօք խի , լա-
 քին , նէ գատար Թէաճիւր վէ Եսէֆ Խտե-
 ճէք շէյ տիւր . Ես կրօնասերլէր վէ հազ-
 գանիլէթիւնալար , շու քէօլէյէ իլի տիւր-
 գաթ Խաիտիւր , Եօլէ մեղճեպիտիւր տէյիլթիւրե-
 բէք , կիտիպ տէֆաթէն Եվէնէնլէրի , սիւ-
 բիւտեյն ղայպ օլմուշ գուզու լարալըրար տէյի
 աճընարագ , պարի քէնտի Թարաֆըրըն
 տան , տիւր Թարը պիւր Թէտպիւր ու չարէ
 տիւր շուսէճէքլէրի Եերտե , օլ Խուսուտա
 հիչ պիւր լագըտար Իթմէտիւրտեյն պաշգա ,
 պիղէ ճէվապ օլարագ տաիտի , կիւյա կի-

տէն կիթմէլ տիր, հիջ պիր չարէ տիւշիւ-
նիւլմէք ճայիզ վէ միւմքին տէյիլ տիր կիպի,
« Չեմ կարող հասկնալ թէ Աստուծոյ առջև
ուխտագրութ գտնուողը և Աստուծոյ ու-
յայտնութեանց ձայնին անպատկառ կեցողք
կը տարակուսի՞ քաղաքական իշխանութեան
առջև ուխտագանց գտնուելու միջոցներ հը-
նարել. » տէմիշէր տիր : Այգաա, պիզ տա-
խի տերիւքբի, էկէր ինսանլար մէլէքլէրտէն
տահա ղլյատէ իլէրուտէ մանլուդլար օլտա
խտիլէր, գալանին ու նիզամաթը միլքիւէյէ
աւրա հաճէթ գալմազ իտի, շիւնքի Ալլահ
գօրքուսու եախօտ մուհապպէթիլէ, քիւլի
ճիւրմ ու թագսիրաթտան արի պուլունուր
խտիլէր, վէ օլ վագըթտա թապիաթիլէ, տիւն
եատա նէ գատար ճիւմանի հիւքիւմէթ, զու
պըթա, վէ գալանին ու նիզամաթը ճիւմանիլէ
վար իտէ, տէֆ օլունուպ, ճէմիլէթի պէշէրի-
յէնին եալընըլ քաքաա կիւրուհի թահթը
խտարէսինէ վազ օլունմասը լազըմ կէլըր, վէ
պինահնալէյհ, տիւնեա պաշգա պիր սուրէթ
քէսպ իտէրէք, Ատէն ճէննէթի զահիրէ չըգ-
մըլ օլուր իտի. հալպու քի, պու շէյ միւմքին
սիզ, իտէյալի, վէ սալթ մէ ղհէպի տիւշիւնէն
պիր սօֆու թէֆէքքիւրբիւնէ մախուս պու-
լունմագտէ տիր : Արբաղան միւլէլիֆին պու-
աճայիպ ճէվագլարը իւղէրինէ ճիլալէր սօ-
լապիլըլէր իտէտէ, նիլէթիմիզ սէօհպէթի

աւղաթմամագ օլտու զունտան, սիւալ իտէրիզ
քէնտիլէրէ քի, հաթթա էն պիւլըք ուխտա-
գրութլար, հուղուրի Մէպպանիտէ, էն պիւ-
լիւք ահա ու առագլար իտէնլէր օլմամըլլար
մըտըր . . . հէր իրիսթիյանըն չօք տէֆա խօս-
տովանանք օլուպ, վէ հէր տէֆա տախի կիւնահ
իշլէմէմէյէ ահա իթտիքտէն սօնրա, էինէ հէր
վագըթ այնի կիւնահլարտա պուլունմասը,
քէնտի սկզուներլարընա մուղայիր տէյիլի-
տիր . . . վէ պիզլաթ թէպալիէթիլտէ պու-
լունուղունմուզ տէվլէթի Ալլիլէ տախի, տա-
հա պունտան 30-40 տէնէ էվլէլէրէ գա-
տար, նիլէ իուսուսլարըն րույէթ ու թէպիլիէ-
սինի, անձագ րուհանի սուրէթտէ թէպիլիէ ի-
տէկէլիշիքէն, սօնրատան, տիւնեանըն կիտի-
շինէ րիայէթ պիրլէ, նիլէ վէ նիլէ գալանին
ու նիզամաթը միլքիւէյէ, վէ մէճալիսի ճիւ-
մանիլէյէ լիւզում կէօրմիւշ տէյիլիտիր. ֆէ-
գաթ, նէ լազըմտըր չօք ուղաթմագ, քէզալէք
պիզլաթ քէնտիլէրէ սիւալ իտէրիզքի, պի-
րիսի կէլիպ քէնտիլէրտէն պիր գաշ պին զու-
րուշ իսթէսէ, վէ եախօտ քէնտիլէր վիրմէք
իսթէսէլէր, կիւնիւնտէ վէ թէքմիլէն էտա-
սը զըմնընտա, մէրգումտան պիր ահա ու-
ատաֆ մը, վէ եախօտ եէմիւն թալէպ իտէրլէր,
եօխտա պիր իմըա, եանի պիր սէնէտմի իւ-
թէրլէր. վէլատար ագլէն վէ նիզամէն գա՞ն
ղիսինի միւրաճճահ թութալար, պիլք քէն-

տի Թարափլարընտան էմինէն սէօյլէյէպիլիւ-
րիւքի, խմկայը եէմինէ Թէրճի՛՛՛՛՛՛՛ խտերէր ,
վէ հագգլարըտա վարարը , շիւնքի , բուհա-
նի ֆէրայիղ ու վաճիպաթըն էտասը , նէ գա-
տար էլլէմիյեէթտէն խտէ , ճիսմանի գապա-
նին ու նիդամաթըն իճրասը տախի , օլ գա-
տար էլլէմիյեէթտէն տիր , վէ , նասըլքի
քէնտիլէր տախի իգրար իլլէմիլլէր տիր , պէ-
նիի աոտէմ , պիր ճիսմ վէ պիրտէ բուհասան
միւրէքքէպտիր , նէ ճիսմ բուհասուղ հայյի օլա-
պիլիր , վէ նէտէ բուհ ճիսմանիղ մէյասանտէ կէօ-
րիւլէպիլիր . վէ պուհասանտա գաթինաղար ,
եինէ Ս . Մէտարանըն ահքեամընճա , Մլա-
հընքինի Մլահա , վէ փատիշահընքինի փա-
տիշահա վերմէք , ֆէրայիղտէն տէյիլ միտիր :

Իմտի սօրարըղ քեաֆֆէյի հագգանիլէթ-
չինասանա քի , կրօնական Պտակըն գալլէմա-
սընա տայիր , լիսանընդտան վէ գալլէմիլիգ-
տէն , տէյիլ պիր քէլամ , վէ պիր լուղէթ ,
հաթթա պիր հարֆ տախի չըգարմըշ օլմա-
տըգտան պաշգա , բուհանի նիքեահա , տա-
հա զիյատէ պիր գուվլէթ վերիլմէք , մէսէլա
պիր այնանըն էթրաֆընտա պուլունան եալ-
ալլըլը բէրվաղընըն իւղէրինտէն , պիր գաղա-
յա ուղըպըպաա գըբըմասըն նիյէթիլլէ ,
պիրտէ տէմիր չէմպէր կէչերիլլէ , խի օլմաղ
մը տէյի Մղգային Ս արջութիւնա սիւալ իթ-
մէմիլ , մէկէրչի Քրիստոսուն սք Նիկեղէցիտինէ
հախա ախրըլլէ գմուտուր , եօխաս պաշտպան

լլէ մըտըր , վէ քէգալլը սիւալ խտերիլ քի ,
էօյլէ պիր Թէհլիքէնին էօնիւ ալընմասը գըմ-
նընտա պիր չարէ տիւշիւնէնէ , պիլա ինսաֆ ,
հախա ախրը սըֆաթը վերմէյէ ճիւրաթ խտէն ,
վէ Քրիստոս էֆէնտիմիլլին , զայպ օլմուշ օլան
պիր Թանէ գօյունուն տախի , արանըլպ պու-
լունմասը Թէնպիհինէ բաղմէն , քիլիսէմիլ
սիւրիւսիւնտէն՝ այրըլպ կիտէնլէր հագգ-
լարընտա , « Մէ եաբալըմ , Մլահըն հուղու-
բունտա ուխտագրութ պուլունմայը իրթի-
քեապ խտէնլէր , մէկէրչի քաղաքական իշխա-
նութիւն հուղուբունտա տախի , ուխտաղան-
ցութիւն իթմէյէ զէմինլէր տիւշիւնէմէգ-
լէր մի . » տէյէրէք , վաղիֆէսիլլիլի պիր ուսուլ
կիլի գապուլ իթալքտէն պաշգա , այլմէ
տախի վաղ իլլէյէն պիր Նպիսկոպոտա , աճա-
պա քիլիսէ վէ մէղճէպ նէզախտէ , գաճնղի
սըֆաթ , վէ գաճնղի միւքեաֆաթ վէրիլլէ-
լի տիր :

Շունու տախի , էսէֆ խտերէք պէյան ի-
տերիլ քի , Ներտէս սըբաղան ճէնապլէրինին ,
շու շիմալիլի մէպատիլէրինին , պիւթիւն
տիւնէայա մուղայիր օլտուղու շէօյլէ տուր-
սուն , պիղղաթ քէնտիլէրինին , իքի սէնէ էվ
վէլքի մէպատիլէրինէ տախի մուղայիր տիր ,
զիրա , մէգբիւր մէպատիլ ահքեամընճա , եա-
նի , « Մլահասան գօրգմայան , ինսանտան հիչ
գօրգմաղ , » տիմէք օլաճաղընտան , իքի սէնէ

ադտեմ, շէտիտ սուրէթտէ, * * * նամ պիչաւ
 րէյի, սալա տէ օյմէ մէլէրի լաղըմ կէլըր խտի . . .
 վէ զանն իտէրիզ քի, էկէրչի օլ վազթ, օլ
 շիմտիքի քէնտի մէպատիլէրինէ րիայէթ իթ-
 միշ օլա խտիլէր, նէ էօյլէ պիր տայագ բա-
 թըրտըրը զուհուրա կէլըր խտի, նէ՛ քէյ-
 ֆիլէթի հալի օլ մէլուն Միւնատի ալէմէ ֆաշ
 իտէր խտի, վէ նէ՛տէ շիմտի պիլ, միւշարիլէյճ
 ճէնապլէրի ալէյճիլէրինտէ, անձագ օլ սէ-
 պէպտէն տօլայը, պէօյլէ պիր ալլիլյաթ ու
 ատալէթ վէ Բէհրիպիլէ չըգըշայը, իրթիւ-
 քէապ իթմիշ օլմալըարըլար տէյի, սույի զան
 նա զահիպ օլմայա, քէսպի սէլահիլէթ խտէ-
 պիլիւր խտիք . . . :

Շունու տախի ունութմայըզ, միւմայիւ-
 լէյճ ճէնապլէրինտէն սիւալ իթմէյէ քի, զէվաը
 լը Փանոսեան, Պասկձա զարարը օլմատըգտան
 պաշգա, բէք չօգ ֆայիտէսի տախի օլաձաղը
 շիւբհէսիզ սուրէթտէ, էալընըզ պիր գօնթ-
 րաթ թէքլիֆ իթմիշ օլտուզու իչին, քիլիսէ
 հախապիրըու սայըլըրը թագտիրտէ, աձէ-
 պա, քաղաքական պասիլը Կրօնական Պասկ-
 տան տախի իլէրուտէ թութմագտէ օլան
 շունձա աղիմ վէ սահիպ մէտէնիլէթ վէ
 Խրիսթիան միլլէթիլէր, մէսէլա Կրանսըղար,
 Ինկիլիզլէր, Դիլէմէնքլիլէր, Պէլիգալըլար,
 Իթալէալըլար վէ Լմէրիգալըլար, քէնտի
 նէգալլէրինտէ, նէ՞ սայըլամագտէ տիրլէր . . . :

Նայըֆլար, իւչ սէնէտէ, իւչ էիւղ սէ-
 նէլըք իլէրու կիտիլէպիլինիւր պիր վաղըթտա,
 Ներսէս Կպիսկոպոս ճէնապլէրինին սրբազան
 գալէմէրիլլէ, հէման իւչ էիւղ սէնէ տահա
 կէրի կէրի կիթմէյէ, տալէթ օլունմագտէլիզ . . . :
 Ներսէս սրբազան ճէնապլէրինին, պիլի քէն-
 տի քիլիսէմիլլէ հախապիրըուզ կիպի, պայաղը
 խալգա գանտըրմայա չըգըշարագ, իսլրալ իթ-
 տիլլէրի, քէնտիլլէրձէ բէք պիւլիւք, ֆէգաթ
 հագգանիլլէթ ու հագգանիլլէթ շինատլար
 նէգաինտէ բէք շիւրիւք տէլը ու իսպաթլա-
 րընը պու գատարճըգ ճէրճ իլլէտիրտէն սօն-
 րա, կէլլլիմ շիմտի կրինձի ատի վէ մանէատըզ
 տէլլլէրի ճէրհինէ :

Պիլ Իսլահաթը Միւհիմմէմիլլատէ, նի-
 քէահ մատտէսի սրբասընտա, միլլէթիմիլլին
 ատէթինձէ, շու զլյատտէ կէօպէք արամագ-
 լըգ սէպէպլինտէն տախի, սէնէվի պիր թա-
 գըմ ատէմլէրին, մէզհէպլէրինի տէյիլթիւ-
 մէյէ, վէ էախօս պաշգա պիր մէզհէպ մէ-
 մուրուհա միւրաձաթ իթմէյէ մէձպուր օլ
 տուզլարընտան, վէ պինանալէյճ, նիչէ ֆա-
 միլլէալար պէյիլլէրինտէ, նիչէ սըլոնսուդ
 լըգլար հուսուլլէ կէլմէքտէ պուլունտու-
 զունտան պահա իլլէ, միւմքին օլտուզու
 թագտիրտէ, քէաֆֆէյի թէրպիլլէլլ միլլէթ-
 լէրտէ օլտուզու միտիլլու, պիլլէրտէ տախի,
 մէզքիւր կէօպէք սայըսընըն, սալա մէզհէպ

Թօղունու լմայարագ , էքսիլմէսինի Թէքլիֆ , վէ Թէքլիֆիմիղին տախի , գապուլէ եախօտ առէ մի գապուլէ շայան կէօրիւլմէսինի , եինէ Ղղղային Ա արջու Թիւնուն բէյի ալիսինէ իհալէ իթմիշ խտիք :

Իշթէ կէօպէք պահարնա տայիր եաղարը զըմրզ պահարն , էն ղիյատէ տիգգաթէ շայան բարջասընը , լուղէթ պէ լուղէթ պուրաճըգասա աէրճ խաէրիղ :

“ Կատամ քի պիղտէն աղ կէօպէք սայը
” լարագ նիքեահ օլունմասընը , սայիր նիչէ
” լուսաւորեալ միլլէթիէր ճայիղ կէօրմէքտէ
” տիրլէր , մատամ քի , շու էիւ ղտէն Քիլիսէ
” միղ նիչէ առէմէր ղայպ իթմէքտէ տիր , վէ
” մատամ քի , Քիլիսէպիֆիղին էասարնա Բօգոնմայան
” խուսուպարտա նիչէ Թատիղ ու Թէսվիլէ
” նին ճայիղ կէօրիւլաիւկիւ էմապի մէյտան
” տէտիր , հէր նէ գատար իշպու մէղհէպճէ
” մատտէ իւղէրինտէ սէրպէսթ էֆքեար
” պէյան խաէմէղ խաէքտէ , հիչ տէյիլ խտէ ,
” մուխայէր օլարագ , աճիղանէ շունու պիւալ
” իպէրիղ Արօնական ժողովա քի , աճէպա ,
” պիղտէ տախի , շու կէօպէք սայմագ խու
” սուսունուն , սայիր Թէրպիլէլի միլլէթիւ
” բինքիսնէ իմթիղաճ իթաիրիլմէսինէ , պիր
” չարէ տիւ շիւնիւլէմէղմի , վէ միւմբինլի պիր
” շէյ օլուղու Թագաիրտէ , վագթ ու հալին
” կիտիլինէ , վէ Թատիլաթըն գանուլարընա ,

” վէ Գօթ Կը Կաթօլէօնա մուվաֆրգ , վէ պօ
” ղըլմագ սուրէթտէ պիր ուսուլուն իճրա
” սր ճայիղ կէօրիւլմէկ մի : ”

Արբաղան ճէնասպլէրի , շու ղէրրէճէ տին ու մէղհէպէ , վէ հաթթա ինսանիլ իթէ տախի Թօղունմայան պիր սիւալ , վէ խայխաւ նէ պիր Թէքլիֆիմիղտէ տախի , հապրգաթէն մէղհէպճէ պիր ղըտախէթ կէօրտիւլէրինաէն մի օլա , եօխտա ղէվալլը Փանսուտանին կիւհասըրընըն սայըրնը ղիյատէճէ կէօսթէրէրէք , պաղըլարըն պէտտուալարընը , վէ Գուճգաբու խարիճի քահանայարընտան , Տէր Պօղոս : ճէնասպլէրի միսիլու սահիպ ղիմմէթ ու մէրհամէթիւրին տախի , ինայէթ ու մէրհամէթիւրինի Թէշվիլիլիլէ , քիլիսէ աէրունինտէ , Ալլահըն լութֆ ու քէրէմինէ մաղհարիլլէթիլէ , Թէօվպէքեար օլմամըղը սէպէպ օլմագ նիլէթիլլէ , տուալար օգուլուպ վէ Տէր Պըրթալար սէպլէմէլէրինի . . . արղու վէ միւրատ իթտիքիւրինաէն մի օլա , օլ խուսուսու տախի , այնի հակաապիրլու գ սրբասընտա ճէրհէ չըգըջըլար , վէ հաթթա ճէրհէտէ գաւ

(1) Թէվաթուրէն իշթաիրիլմէսինի նաղարն , մէրգուճ քահանայ , կէօպլէրինտէն եաշար տէօքէրէք , Ալլահըն պիլէ շուրհէր իհամն իթմէսի իլին , տուալար իթմիշ տիր . վագատ պիլ պու պապտէ Թէշէքքիւրէ պօրճուլուղ , լաքին շիմտիտէն շունու տախի խայրէ վէրմէյէ քէնտիմիլի պօրճուլու սաալ տէրիլ քի , էյլէ ճահիլճէ տուայա գայգըն պիր բարաըն , նէ տուալարնա միւհթաճըղ , վէ նէ տէ ղէրրէ գատար պէա , տուալարնա գօրգարըլ :

արը օրամասը լարընտան, անձագ շու գատա-
 րնը պէյան խտրէր քի, կիւյա Վլրօպտա տա-
 խի, է օյլէ եազըն կէօպէքաէն գըղալը պ վիքմէք
 բէք ազ տէֆա, վէ հէմտէ տէհէթամիզ սէ-
 պէպլէրէ մէսինի վուգուա կէյիւր իմիշ, վէ
 օլ սէպէպտէն չօգ ատամլըր, քէնտի զէվճէ-
 լէրինի, ձէմիյէթլէր տիվանիսանէլէրինէ ջը-
 գարմայա, միւթէձասիր օլամազլար իմիշ:

Պիզ զանն խտրիւքի, պու պապտէ Սը-
 բազան ձէնապլէրինին բէք ազ մալիւմաթլա-
 րը պուլունմալըտըր, չիւնքի քեաֆֆէյի պու
 սէօյլէտիքլէրի, Վլրօպանըն ուսուլ ու գա-
 վանինի խարիճինտէ պուլունմազտէ տիր,
 զերա պիղիմ պիլտիկիմիզ Քրանաա, Քիկիլթէր-
 րա վէ Պէճիգա գալանինի վէ ուսուլինձէ,
 պիր տէրէձէյէ գատար, պիր գանտան օլմա-
 յանլար, պիր պիրլէրին նամուս ու ատապա
 մուվաֆըգ սուրէթտէ ալապիլաիքտէն պաշ-
 գա, հաթթա, պիզլաթ Բաբա հազընթլէ-
 րինին քեամիլէն հիւքմիւ թաճթընտա պու-
 լունան եէրլէքտէ տախի ալապիլմէքտէտիր-
 լէր, վէ քէնտիլէրին, օլ ձէմիյէթլէրէ կի-
 րէմէզ զանն իթաիքլէրի գարըլար իսէ, նի-
 քեաճ թաճթընտա օլանլար օլմայուպ, իլլա
 նիքեահարզ օլարապ պիրէր ատամ իլէ իմրա-
 րը էվգաթ իթմէքտէ օլան գարըլար օլմալը-
 տըլար . . :

Սիլլէթիմիզտէ պիր ատամ էվէնմէյէ նի

յէթ իթաիքտէ, թապիաթիլէ, տիւնետաա
 եաշայաձազը միւտտէթձէ, քէնտիսինէ ու-
 յար, եանի հէմաիլապ ու հէմիլաձ պիր
 զէվճէ արամայա չըքըմալը կքէն, հէր շէյ-
 տէն էվիլէլ, պիր չօգ կէօպէքլէր հիսապընա
 գալքըմայա մէձպուր պուլունմազտէ տիր,
 չիւնքի գաթան ագաը նիքեաճ իտէձէյի զէվ-
 ձէ, քէնտիլէ միւնասիպմիտիր, թապընա մու-
 վաֆըգ մըտըր, վէ պիրլէքտէ սէատէթի հալ
 իւզըն օլապիլէձէքմի տիր . . . տէյի սօրու-
 մայուպ, անձագ, գաշ կէօպէք ուզապըգ
 եախօա եազընըգ պուլունտուղու սօրու-
 մազտէ, վէ մէսիլալաճ եանըլըպտա իւշ կէօ-
 պէք տէտիմիլաի, ալաձազը ձէվապ, — օլմալ
 օլմանդտան իպարէթ պուլունմազտա արը:

- Վյ տէօրթ կէօպէք:
 - Օլմանգ, օլմանգ . . .
 - Վյ պէշ կէօպէք:
 - Օլմանգ, օլմանգ . . . մեղըք է . . .
- Պու կէօպէք հիսապընը նէրէտէն ալալ-
 նըղ տէյի սօրաու մուլուտու, անինտէ կիլէձէ-
 կի, տինսիլըլը, իմանըլըլըգ, վէ հախաու-
 կորդըւգ . . . իլամլարըլըր: Վմմա, զէվալը
 գալգարտա, քիլտէմիլըն ալիզ քիթապըլը
 օլան Մտուաձաշուէն իլէ Վէեաարանը մէյ-
 տանէ կէթիլէրէրէք, մէզքիւր կէօպէք տէֆ-
 թէրինին գաճնըն գըլթաա, վէ գաճնըն սահի-
 ֆէտէ օլուղուէն սիւալ իտէրիմիշ, քիմ

ակններ, Բրթնեթանըք արբ եաբարըք . . :
 Աբրպէթբեար մէյեուս օլարաբ կիտէր պեր
 Բրթնեթան եախօս Վաթին քիլխեստի գա-
 բուտունու չալար իմիչ, քիմի՞ն վաղիֆէտի,
 Արմէնի միլէթի պիր գաչ միլիօն տուր, ա-
 ղը կիտէր չօղու եերինտէ գալըր, վէ օլ գա-
 լան տախի, հէր նասը օլա, պուլունան
 բուհպան կիւրուհունու, խի ֆէնա կէշինտիւ
 բէպիւր . . . նէ լաղըմ՝ արբ գալբարտա էսկի
 տիւնեայա եէնի ատէթ գոմադ . . . սաբը՞ն,
 մէղճէ պիմիղէ թօգոււուր . . . — Նի էմմա,
 պաշգա խրիսթիյան քիլխէլէրի պու խուսուս
 տա նանը օլուպտա միւսանտէ խէմէքտէ
 տիրէր, անլէրտէ խրիսթիյան տէյիլէր մի : —
 Հայ հայ, խրիսթիյանարըր, լաքին պիղիմ
 գատար, մէտէնխէեթէ վէ տիւնեանըն կի-
 տիշինէ աշինա տէյիլտիրէր, վէ պունտանտա
 գաթինաղար, մէկէրչի ծնարըն հէր եաբ-
 արըլարընը, պիզ տախի կիւյա խի պիր շէյ
 տիր կիտի, եաբմայա պօրձլուժմույուղ . . : —
 Վաքին պու կէօպէք մաստէտի տախի մութ-
 լագա մէղճէպճէ պիր շէյ միտիր : — Օանն
 իթմէյիզ, զերա պէղգաթ Ներսէս Արբաղան
 ճէնապլէրի տախի, մէղճէպլին պիր գրամը օլ
 մատղընը պիլտիքլէրինտէն, ալիզ քիթապ-
 լարտան խոպաթար կէթիբէրէք, Ատուածա-
 բանութիւն ահբեամնճա ճէրհ խտէճէք
 եերտէ, անճապ էրիւգործո՞ւիւն իլէ Բժլի-

իւնա միւրաճաթ իթմիշէր տիր :
 Արկրագործութիւնտան կէթիբէրէրի
 խոպաթ շուտուր, “ գիտնական անձինք կը
 վիպեն թէ հեռու տեղերու հունտեր հե-
 աաւոր երկիրներ փոխադրուելով երբ սեր-
 մանուին՝ զօրաւոր պատու կունենան : ”
 Արբաղան միւրաճիֆ ճէնապլէրինին ատը
 քարոզարընտա տախի, իլմճէ վէ բնական օ-
 բէնքճէ եանըշ մալուժաթարը, վէ պիր պի-
 ըրինէ մուղայիր սէօլէյիշէրի չօգ վար խտտէ,
 շիմտիլք քարոզարընը գրիիֆոյս չօղըմադ իս-
 թէմէտիկիմիղտէն, անճապ շու պիղիմ եապ
 արըլարըմըն ճէրհի նիյէթիլէ, խոպազ իթմիշ
 օլուու գլարը միտալէրին եանըշըպլարըն, պէ-
 յան խտէլմ :
 Արկրագործութիւն իւղէրինտէ, պիղիմ
 քէնտիլէրտէն վկատէ մալուժաթ ու միւ-
 թալաամըղ օլուուղունտան ճէսարէթ ալա-
 բագ, աճիլանէ պէյան խտէրիղքի, ուզագ
 եերլէրտէն ճէլլ օլունարագ պիր թարլայա
 էքիլէն թօհումլարըն գուվիլթլու մէյվէ վէ-
 բիզ վիրմէմէտի, կէլտիկի եեր իլէ, տիքիլտի-
 յի թարլանըն արա եերինտէ պուլունան ու-
 ղապըղըն քերամէթինէ մէպնի օլմայուպ, էւ
 լա թօբրաղընըն ճիւտի, թէքքիպի, սույու,
 հավատը, իգլիմի վէ թիմարը քերամէթինէ
 թապի պուլունմապտէ տիր, շէօլէ քի, սյ-
 նի ուզագըգտա օլան թարլալարըն պաղըսըն

տա բէք այլեւ հուսուլէ կելլայ, վէ պողը սրնտա տախի, պիւթիւն պիւթիւն ֆէնա օլլուրլար, վէ հաթթա նիչէ հայվանլար տախի էօյլէ տիրլէր. վէ պոււնտանտա գաթթինաղար, օլ կէթիրտիքլէրի միտալ եանլըլ օլմայըպտա, տօղըու օլաա խաի տախի, քէնտի նիյէթլէրի նէ պիր խըտմէթ խտէմէղ խաի, շիւնքի, կէօ պէք հիտապընտա արանան աղա եէր ուղաղըղը, եանի, իսթանպօղը պիր աէ լիգանլընըն, էվ լէնէճէ կի թագաիրտէ, շինտտէն, Աէմէնտէն, Ղաբօնտան, Մէրիգատան, վէ եախօա Վան տան Պաղտատտան գըղ կէթիրմէսի էլլէմլը յէթի օլմայուպ, իլա գան ուղաղըղը տըր, եօխաա, լաղըմ կէլէն, կէօպէք հիտապընճա պիր մահղուր պուլլունմատըղը թագաիրտէ, քէնտի բէյլէրինճէ տախի, հէր աոտէմին եիկիրմի սէնէլք գաբու պիր գօմշուսուսու, վէ հաթթա պիրլիքաէ եաշամըլ պուլլունտուղը, քի բաճըսընը տախի, ալապիլէճէ կի տէրքէար, վէ շու իյղահաթթմըղա, զանն խտէրիլ քի, քէնտի կէթիրտիքլէրի միտալին, քեամիլէն շիւրիւպ կիթմիշ օլաճաղը աշլիքէար տըր : Օանն խտէրիլ քի Սըբազան ճէնապլէրի, շու միտալլէրինտէ, աշը մատտէսինի իպրաղ խտէճէք եէրտէ, թօհուսու մէյտանէ կէթիրմիշլէր տիր : Վադաա աշը մատտէսի, անլաթմագ իսթէտիքլէրի նիյէթէ զիյատէճէ մուվաթըղ տըր, լաքին ծնուտա պիլ գասուլլ խտէմիլիլ :

շիւնքի օլ վաղթտա, եա պաշգա պաշգա միլէթլէր իլէ, վէ եատա ճինսիմիլէ եագըն հայվանլար իլէ . . . աշըլանմագըղըմըլ իճապ իտէր . . . :

Կէլլէլմ շիմտի, հէքիմլիքճէ կէթիրտիքլէրի խալաթա, « բժիշկներն ալ կը վիպեն թէ սրչաի հեռուէն ըլլայ ցեղահամարը, այնչափ զօրաւոր և առողջ կըլլայ ծնունդը, ասկէց ալ կը հասկցուի որ Ակեղեցին բնութեան ծանուցեալ օրինաց հակառակըր : »

Իսլահաթը Միւհիմմէմիլտէ, կէօպէք հիտապը հագգընտա պիլ քէնտի թարաթըմըղտան, աղա պիր շէյ սէօյլէմէյիպ, իլա սայիր լուսաւորեալ միլլէթլէրի, քէնտիմիլէ, միւմքին օլլուպ, վէ ճայիլ կէօրիւլիւկիւ թագաիրտէ, իպրէթ թուլմագըղը թէքլիֆ իթմիշիլ տիր. խմտի մատամքի, Աերես Սըբազան ճէնապլէրի տախի, հէքիմլիքաէն խալաթ կէթիրմէքաէ տիրլէր, տիմէք տիրքի, հէր նէ գատար սուրէթի զահիրտէ, պիլիմ թէքլիֆիմիլի ճէրհ իթմէք իսթէմէքաէ իսէլէրտէ, գալլէն եախօա հագըգաթը հալտէ, քեամիլէն գասուլլ իթմէքաէ տիրլէր, շիւնքի հէքիմլէրին էն զիյատէ ուսթալարը, ծնարտա պուլլունմագտէ օլտուգտան պաշգա, հաթթա հէքիմ մէքթէպլէրինին էն զիյատէ մէշ հուր վէ միւնթագամարը տախի, ծնարտա աղլար, վէ թապիթիլլէ, էօյլէ լուսաւոր :

յլ միլէթէր, եանի Վլքոսպարըր, պու
խուսուսլարտա, պիղտէն հեղարան քեղ ղեյա
տէ, տիգգաթ ու միւթալաա վէ թէճրիւ
պէյէ մալք պուլունմագտաորըր. վէ պուն
տանտա նէչէթ իտէր քի, Սրբաղան միւէլլիֆ
ճէնապլէրի, եա Վլքոսպանն կէօպէք հիսապը
ուսուլինիգապուլ իտիպ, վէ պիղտմ միլէթին
քինի ճէրհ իթմէլտիլըր, եա պիղտմ պին պէշ
էիւղ սէնէ էվիլէքի հէքիմլէրիմիղին (էկէրօ
տախի վար իտի իսէ), վէ եախօա շիմալքի
հէքիմլէրիմիղին (էկէրօնլարաա շու կէօպէք
մատաէսինի, շիմալիէ գատար աիւ շիւնիւպ, վէ
խարէյի միլէթէ գարարլարընը իապէր վէր
միլչէր իսէ), Վլքոսպանն ղէմանը աթիգտէ
քի, վէ շիմալքի հէքիմլէրինտէն հաղիգ (ուս
թա) օլտուգլարըն, իտտաա վէ իսալաթ իթ
մէլլ աիլըր. վէ եախօա, հէր նէ գատար
Վլքոսպա հէքիմլէրի հաղիգ իսէլէրտէ, աէվ
լէթէրի վէ միլէթէրի, աալա հէքիմլէրին
նասիհաթլարըն ալինէմէքօիղին, քէնաի գա
վանինի միլլքէլէրինէ, էօլլէ ինտան ճինաի
նին հայաթ ու գուլիլթինէ մուղերր պէնա
լէր, տէրճ իլլէմէքտէ աիլըր տէյի, իսնաա
ու իորարը իրթիքէապ իթմէլտիլըր :

Միւմայիլէյն միւէլլիֆ ճէնապլէրի, հէր
նէ գատար, քէնաի աօրլ քարօղլարընաա, բը
նական օրէնքէ մուղայիլը լաղըրտըր իթմիշ
լէր իսէտէ, շու կէօպէք մատաէսինաէ, օլխու

տուսու տախի գապուլէ թէնէղղիւլ պուլուր
տուգտան պաշգա, հաթթա քիլիսէմիղին տա
խի մուղայիլը պուլունմատարըն պէյան իթմիշ
աիլըր, լաքին շուրասընը տիւշիւնմէմիլչէր
քի, էկէր քիլիսէմիղին Վլքոսպա միլէթէրի
քիլիսէսինտէն ղեյատէ կէօպէք արամասընն,
թապիաթըն գանուէլարընա ղըտա օլմամար
լաղլմ կէլլըր իսէ, հալլլէ Վլքոսպա քիլիսէլէրի
նին պիղտէն աղ կէօպէք արամասը, ատէթա
պիլը ղըտալըգ տըր տիմէք օլուր. վէ պէօլլէ պիլը
նաղիք սիճիլի քէամէք վէ հիւքմ իթմէք իսէ,
պիղտմ քէնտի հալիմիղէ նաղարէն, հատտիսիղի
ուլում ու մէտէնիլլէթ ղըմնտա, բէք չօգ
թէճալուղ իթմիշ օլմամըլ թէվէլլուտ իտէր :

Վէ իշթէ պունլարըն քէաֆֆէսինտէն
տախի աշիքէար անլաշլըր քի, պիղ պու պապ
տէ տախի, ղէրրէճէ մէղհէպ ու քիլիսէյէ
թօգանըր պիլը լազըրտը իթմէմիլչիղ տիլը : Մ
տի, սօրարըլ շիմտի, միւմայիլէյն միւէլլիֆ
ճէնապլէրինէքի, թէհիէէրտէ, ղէվալը Փա
նոսէան իւղէրինէ, պիլը թագըմ աղվիյաթլար
օլունմուշ օլմասը, խրիսթիանլղըն վէ պինա
պէրին ինսանիլլէթին խարիճիտտէ տէյիլ մի
տիլը. վէ պէօլլէ ուֆագ թէֆէք շէյէրէ կը
րօնը գարըտըրըրարագ, եանկըն սաշաղը սարտը
էէթիշինիղ կիպի կիւրիւլտիւլէր գօբարըւ
մագ, տին ու մէղհէպին շան ու շէրէֆինէ խա
լէլ վէրիլմէք տէյիլ մի տիլը . . . :

Խայր Արքայան խայր, Փանոսեան քիլիսէ-
 յէ հախախորդ օրմատրդտան պաշգա, մեմու-
 քելեթի տախի բուհպանըգ օրմատրղը հալ-
 տէ, պիր եկեղեցականտան բէք չօգ ղկյատէ
 քիլիսէյէ տատրդ պուլունանըարտան, վէ հլւր-
 մէթ ու բիայէթ իտէնլէ բանէնտիր : Խայր, վա-
 դաա պիգ, քահանայ, վարդապետ, եպիսկո-
 պոս վէ սայիրէ գըպաֆեթլէրինէ կիրէն, վէ
 կիրմիշ օրան ամենալար հախախորդը, կիձէ-
 կիւնտիւղ սէնքի (թաշ) սիթեմլէ թաշայըպ ր
 վէ եիւղէրինտէքի ճիղլիթլըք բէ բտէսինի աշա-
 ղը ալանըարտանը, լարին ասըաերլան, փաստա-
 բան, բնագետ, ինաստատէք, աստուածաբան
 վէ հաթթա հրէշտակ գըպաֆեթլինէ տախի կի-
 բէն ամենալար հախախորդըարտան տէյիլը : Պիղ
 տէօրթ սէնէտէն պէրու, Հայ կիպի գալէմ
 օյնատըպ, վէ մինղայրի լըպաթ Հայ կիպի բէն-
 տի միլլէթ ու մեղհէպիմիղէ, վէ հեմուէ հիւ
 պիր մէսնէտ, բիւթպէ, մէնֆաաթ վէ սա-
 յիրէ սայիրէ պէրլէմէքսիղին, իղրամէթ իթ-
 միշիղ տիր, նանքէօր օրմայանըք բէք ալեա
 թանըրըք, եմնա թանըմայանըք տախի փոք
 իմիլլէր, զարարը եօգ, հէր միլլէթ քէնտի ճէ-
 հալէթ փագթիտէ, տայիմա նանքէօրլիւյէ
 ղկյատէձէ բիայէթ իտէկէլմիշ տիր, վէ պի-
 ղմուէ հալեա ճէ հալէթ տէ վրիսիղ տէ վամ իթ-
 մէքտէտիր : : Կերչի միլլէթիմիղտէ քիլիսէ

(1) Վագառ, ահմարղըն իգթիլղաղընա, ասեթի գատի

հախախորդը վարտըրըք, լարին էսէֆ ի-
 տէրիղքի, սահիհէն քիլիսէ պաշտպանըք վէ
 աստուածաբանըք տրըքար... կիպի միւթեպէր
 թութուլմագտէ տիրլէր, վէ գալլէն տէյէ-
 պիլլերիղքի, էօյլէլէր տէյիլ ալեասէվլլէ մէ-
 տանտէ, իլլա, Արծնական ժողովարըն տէֆ-
 թերլէրինտէ տախի մէսթուր պուլունմագտէ
 տիրլէր : Խայր Արքայան ճէնապլէրի խայր,
 պիղլ գալէմ մէյտանընտա կէօրէրէք, պիր
 եէնի Պոմոն շէրէֆինէ նայիլ օրմագ նի-
 յէթլլէ, թէհի եէրտէ Բուսօլար վէ սայիր
 ֆէյլէսօֆըքար արամայընըգ, ղիրա նէ պիղլէր
 Բուսօլար օլպալլլլրիղ, վէ նէտէ սիղլէր Պօ

մէտէն պուլունտուղաւու մօսիլու, Իսլահաթը Միհիմնէ-
 միղտէ, հաղգանիթէթի սէօյէտիլիթիղ էլին նիշէլէր թարա-
 ֆընտան Փաղ ու ղէմմ վէ հաթթա թահպիր տախի օրմա
 մագտէյիղ, լարին հէլէ շունուս իլէ բէսպի թէսէլի իտէրիղ
 քի, հիշ տէյիլ իտէ, Իղլիրտէքի մէղհէպաաշարընը իլէ, բի-
 լիսէձէ պաղը իղահաթ ղմիրտա հեմէֆքէար պուլունմա-
 շուղ տուր, նասըքի Ճաղիկ նամ բիսպիսի մեմուհէնին
 72 ինճի նիւսթէսիտէ օլունմագտէ տիր : Պիղ Իղլիր էհա
 լիսիսին, Իսթանպուլ էհալմիստէն ղկյատէ տայիլու վէ թա-
 բէգը մէտնիթէթտէ իլէրուլէմէյէ խահիշիեր պուլունտուղա-
 նու, թա վագթի սէպալթիթիմիղտէն պէրու սիթիլիմիղտէն,
 տնլէր իլէ հեմէֆքէար պուլունմայը, Իսթանպուլ էհալմիսիլէ
 հեմէֆքէար պուլունմայտ թէքճիհ իտէրիղ, լարին պու ճիւմ-
 լէ իլէ, շունուս իլին էսէֆ իտէրիղ քի, նիշէ Իսթանպուլու
 սահիղ տիրայէթ ու էհիլ քէմալթիլէր, ումամ վէ իստու-
 սիլլէ բուհպան կիւրուհի իւղլէրինտէ կէօրաբիքլլի տայիլու
 աւղուղ իւղլէրինէ տիւլիւնտիքձէ, պիղլմ իլէ պէրապլէր,
 մահըւն ու մէյուս օրմագ մէլթէպէտէ էլէմ ու քէտէր
 իթմէքտէ տիրլէր : : :

մօնար 1 . . : Քեզայլք խապեր վերիրից զամբը միւհթերէմինիզէ քի , թէհի եերտե ասօգու զունձու Պոս հաղրեթլերի աղամէթինէ խա հիւքեր պուլունարագ , պիր թագըմ ապառնա շիլերէ չըգըմայրնը , զերա գարչնըդտա պուլունանքէս , Վ խգթօր Վմնանուէլհաղրեթլերի օլմայուպ , իլա թա էփիլտէն պերու թա նըարընը , օլ հագիր Փանոսեան տըր . . :

Պսակըն , մեզհէպին պիր գըրմը օլմատըր նա , պսակըրգ գալանլարըն տախի խրիսթիյան գալմագտա օլտուգլարըն միսալ տէյի զէքր իթմիշ իաիք , Սրբազան միւէլիֆ ճէնապղէրի , օլ միսալիմիղի կիւյա ճէրհ իթմէք նիսէթիլէ , ձեռնադրութիւն օլմայան աշխարհա կանլարըն տախի , թէքմիլ խրիսթիյան սայրէ մասընը , այէնէն պիզէ պիր՝միսալ տէյի իպրպ իթաիքտէն սօնրա , վէ կիւյա պիղ Պսակ իչին Ակեղեցւոյ խորհուրդ տէյիլ տիր տէմիշիլ կիւպի , “ էօյլէ իսէ ձեռնադրութիւն տախի խորհուրդ տէյիլ տիր , վէ պունու իսէ , Ֆիքիրտէն կէչըմէք տախի կիւնահ տըր , ո տերլէր . հալ պու քի , օլ միսալլերիլէ պիզիմ էփիլէքի միսալիմիղէ , տահա զիյատէ պիր թագվիլէթ վերմէքտէն պաշգա պիր շէյ գազանամաղլար ,

(1) 1746 տէնէտինտէ Փարիս Սերփիսգոպոսու օլուպ , 1781 տէ վէֆաթ իթմիշ , վէ հինի հայաթընտա , տայիտա ֆէլէ սօֆլարա գարը մուամէլաթ վէ թահրիրաթտա պուլունմուշ տուր :

չիւհքի , աշիքեար մէյտանտէ տիր քի , վագատա ձեռնադրութիւն քիլիսէմիղին խորհուրդլա րընտան պիրիսի տիր , լաքին պիր աոտմին ճէննէթէ կիթմէտի իչին , մութլագա բարաս օլմատը , եանի ձեռնադրել օլունմատը լաղըմ կէլմէգ , վէ աշխարհական օլտուղու հալտէ տախի , բէք ալէա ճէննէթէ կիտէպիլիլ . վէ պունուն պէօյլէ օլտուղունտա , ֆերտի վահիտ ինքեար իտէմէղ , եօխսա սօնրա հեր աոտմին բարաս օլմատը լաղըմ կէլըր :

Ներսէս Սրբազան ճէնապղէրի , վարդա պետլերին վէ մարապետլերին էփէնմէմէտի տախի Մաքեալլարըն վէ Հայրապետլերին կիւնիւնտէն պաշամը տըր տէյերէք , մեզհէպձէ պիր Ֆարդտա օտուր կիպի , անլատըպ կէչերլէր , կերչի օլ պապտէ տախի բէք չօգ վէ տէհ շէթլու ճէվապլարըմը վար իսէ տէ , մեգ հէպ պահարնա կիքիշմէք իսթէմէտիկիմիղ տէն , սիւքիւթ իւղրէ կէչերիգ :

Մեզհէպձէ հերքէտին իթիգատը էօյլէ օլտուգտան պաշգա , ագըձա տախի , հեր ագըլը աոտմ շէհատէթ իտէպիլիլ քի , Ալահ հեր եերտէ հաղըր նաղըր տըր , վէ մէքեանտան միւնեղէն տիր , եօխսա մուայէն պիր եերտէ պուլունուպտա , պաշգա պիր եերտէ պուլունմայան Ալահ , եարմա պուլլարտան պաշգա պիր շէյ օլամագ :

Պիղ շու էֆրեարա մէպնի , Ռսահաթը

Միւհիմմէմիդտէքի քիլիսէ պահարնտա , քիլիսէ սէլէր մութլագա Մլլահըն մուգարրէր պիր իգամէթիկէահը օլմայըպ , իլլա պիրէր իպա տէթխանէլէր տիրլէր տէմիշ իտիք , վէ հա գըգաթէն տախի էօյլէ տիր , վէ էկէր էօյլէ օլմայաճագ օլսա , քիլիսէտէն պաշգա , հիշ պիր էէրտէ տուա իտիպ , վէ Մլլահա գալ պիմիդի սուհմամամըղ լաղըմ կէլիր իտի . հալ պու քի , հէր խրիսթիյան , Քրիստոս էֆէն տիմիդի քէնտուէյէ պիր իպրէթ թութարագ , վէ քիլիսէլէրիմիդին տախի ահքեամը մուճի պինճէ , հէր տէրէտէ , թէրէտէ , էվտէ , խանտա , թարլատա , օվատա , տամտա , վէ մաղաբատա , հէմ տուա իթմէքտէ , վէ հէմտէ Մլլահ տախի հէր էէրտէ տիր աէյի իթիգատ իթմէքտէ տիր , վէ իթմէլի տիր : Հալ պու քի , Ներսէս Սրբաղան ճէնապլէրի , կիւյա պու խուսուստա տախի , քիլիսէճէ պիր հակառա կորդուգ իթմիշիգտիր կիպի , քէնտի քարող լարը շէրհիյաթընտա , պիր էֆքեար պէյան իթմիշէր տիր . լաքին պիղ պու խուսուսուէն ճէվապըն տախի , ապլա ունութմամագ շարթիլէ , պիր վագթի ախէրէ թէրք իտէրիլ :

Պիղ իպահաթը Միւհիմմէտէ պու մատա տէլէր իւզէրինէ սէօյլէտիքտէն պաշգա , քիլիսէլէրճէ էլղէմիյէթտէն կէօրիլէն պաղը նիզամաթ ու իպահաթ հագըրնտա , քիլիսէճէ թէղէինաթ վէ զիսպճէ զուհուրա կէլ

մէքտէ օլան միւնտէ պէթսիղ հալէր պէյհլէրինտէ , վէ թասհիհ օլուսուպ նիզամընա գօնուլուգտան սօնրա , թապ ու նէշը օլուհ մուշ պիր կաննաֆիլլէ վէ Քասասպանաֆիլլէ մուլլէր պուլուհմատըղըմըղ զըմընտա , իտյլիճէ պահալար իթմիշ իտիք . լաքին Սրբաղան միւ էլլիֆ ճէնապլէրի , օլ խուսուսարտա սիւքիւթի իթիթիսաղ իթմիշէր տիր , տիմէքտիր քի , հագգանիյէթ տիր տէյի գապուլ իթմիշ օլմալարըրար , էօխոսա շու հակառախորդութիւն սույույլա , ծնլարը տախի էըրգամալարը միւնա սէպէթ ալըր վէ իճապ իտէր իտի : Պու պապ տէ տախի , էսէֆ վէ թէաճճիւպ իտէճէք պիր հալ կէօրմէքտէյիղ , էանի տիմէք իսթէրիլ քի , քէնտիլէրին վաճիպէլէրի , տէյիլ անիճէլ իթմէք , իլլա օրհնէլ իթմէք օլտուղու թագտիրտէ , պէլ քի քէնտի էֆքեարըմըղճա , պիր քեամիլ գաթ թարաֆընտան , սէհվիյաթըմըղ պէյան օլուհտուգտա , թասհիհէ միւսարտաթ իտէրիլ իհթիմալի իգթիլգասընճա , էօյլէ պիրտէն պիրէ , քիլիսէ տիւշիկէլի սըֆաթլարը վիքէրէք , տօլայըտան պիղիմ կիպի պիր տօսթլարընը , ատավէթ թարիլիլէ պօզէ մայա չըղըմալարը , զանն իտէրիլ քի բուհպանլըղըն մուղայիրինտէ տիր , վէ հիշ տէյիլ իտէ , պէյէնմէտիքլէրի մատտէլէրի ճէրհ իթտիքլէրի սըրատա , ճիւզիճէտէ նէզաքէթ ու հագգալ նիյէթէթէ րիպէթ պիրլէ , գապուլէ շայան

պուլունան մատուցելի եախօտ նիյեթ ու
էֆրեարըմըր աախի պէյաննէ հիմմէթ իթմէյէ
պօրձու պուլունմագտէ իաիլէր: Քէնտիլէր
կիպի պիր մուհթերէմ զաթըն, պու սուրէթ
աէ, պիր աաէմին նամուս ու շէրէֆինէ խա
լէլ կէթիրմէքլնի, Վ իրթիքեապ խլէմէսի,
հիւքիւմէթին նիզամընա մուղայիր օլմայա
րագ, հէր պիր շէյի եազմայտ մէզուն
պուլունան զագէթաճըրարն, քէնտի ֆէրի
զէ վէ խըտմէթլէրինի էաա վէ իճրա իթտիք
լէրի իջիւն, կէրէք բուհպանլար վէ կէրէք
աշխարհականլար թարաֆլարընտան, հէր վա
գըթ թահգիր ու թէայեիպ օրունմալարընն,
նահագգ եերտէ օլմուշ օլմասընը, թասաիգ
իթմիշ սայրմազար մը աճէպ:

Լաքին պու ճիւմիլէ իլէ տախի, Աերսէս
Արբաղան ճէնապլէրինին, Իսլահաթըր Միւ
հիմմէմիզէ գարշը, պու մէրթէպէ զազապը իր
թիքեապ իթմէլէրինտէ, զանն իտերիգքի,
պիր ճիհէթլէ բէք հագգըր տըրլար, եանի
տիմէք իսթէրիգքի, մէգքիւր բիաալէմիզաէ,

(1) Վագաա, հագգանիյեթ եէտիմիզաէ օլտուգտան պաշ
գա, պիլի թանդանլար զաթէն թանըր օլտուգ վէ ազ շօգ իսէ
թէպըլնէյի պիմնէթէ միւգթէտիր պուլունանլարտան օլտուղու
մուղտան, պիլճէ զէրլէճէ վալլիֆէ օլմառզտան զաթինա
ղար, քէնտիմիզճէ պիր իթթիխար տախի սայալըլ, Լաքին պու
լունապիլի իաիլէր էօյլէ պիկիւնահ զէվալլըար քի, գապա
էհալ պէնիստէ, Արօնական ժողով ուղըունա ֆէտա օլմուշ
օլտրիաիլէր . . .

վարդապետլէրտէն վէ կուխիպոսլարտան նի
չէլէրինին, պիր գաթ սիւսիւս վէ ճիճիլի պիճի
լի զֆեաք բէյտա իթմէք զըմընտա տէքքեար
օլան գարըճա խահիշ ու թէլաշարը, վէ հէր
նէվի իրթիքեապլարընտան պաշգա, կիճէլէ
րի ույգույու տախի զայպ իթմէքտէ օլտուգ
լարընտան պահօ իթմիշ իաիլք, վէ միւշարի
լէյհ ճէնապլէրի իսէ, տահա եէնի կախիո
պոս ձեռնագրել օլմուշ օլմալարը միւնասէ
պէթիլէ, պիր գաթ զգեստ թէտարիլինէ
չալըշմըր վէ հաթթա մուվաֆֆագ օլմուշ օլ
մալարը տախի իհթիմալտէն պուլունտու
ղույլա պերապէր, հէմ— մէսնէպլէր զայրէթի
չէքմէքաէ օլմալարը տախի իհթիմալտէն տիր,
հէր նասըլ իսէ, անլէր, քէնտի թիճարէթլէ
րինի տիւշիւնէրէք, պիզէ կիւճէնմէյէ հագգ
լը տըրլար, Լաքին պիզ տախի, ումումէն միւ
լէթին փարալարընտան պաշգա, նամուսուսու
տախի աիւշիւնմէյէ, վէ պիլտիկիմիզլ վէ կէօր
տիւկիւմիւզիւ սէօլէմէյէ, վէ տըթըգ գապա
լըգտան վազ կէչիլէրէք, մէտէնիյեթթէ թէ տօլրու
կիտիլմէնին վագթի կէլմիշ վէ հաթթա կէչմիշ
տախի պուլունտուղու հալտէ, հալտա միլլէ
թիմիզին էսկի եէրինտէ քէօթիւմկիպի գալա
գալմագտէ օլտուղուն, հէր սահիհ շայ, հէր
սահիհ ազգտտէր, վէ հէր սահիհ կրօնասէր
օլանա, նիտալար իտերէք իապէր վիլմէ կէ
հագգըր պուլունմագտէյիզ: Աէսէլա շու ճէ

նազէ տէֆնի արայարընտա զուհուրա կէլ
 մէքտէ օրան դասպարդ, էն պիւշիւք ութա
 նաճագ հալէրտէն պիրիտի տէյիւմիտիր, պու
 խուսուպարտա աճէպա նիշին սիւքիւթ իթ
 մէքտէտիրլէր: Պիր Հայ վէֆաթ իթտիկի
 հալտէ, քէնտի քիլիսէսինին ճէսլէրի վէ ա
 րարողութիւնը մուճխոյնճէ տէֆն օլու
 նուր իմիշ, ծնա խաղճան խորհորք տէրլէր, պի
 ղիմ օլ պասպտէ պիր տէյէճէկիմիզ ևօգտուր,
 պիղիմ նիյէթիմիզ, շույուղարկաւորութիւն
 հանդէսինի անլաթարքմագալը քի, քիլիսէ
 խորհուրդլարընտան խարիճտէ օլարագ, սրբֆ
 ճիւմանի պիր ղիյնէթ կէօսթէրմէքտէն իպա
 րէթ տիր, չիւնքի թագման խորհուրդու եա
 լնըզ պիր բաբաս տախի իճրա խտէպիլտիկի
 թագտիրտէ, ճէնաղէլէրին ֆամիլէալը թա
 րաֆընտան 40 բաբաս, 10 վարդասպետ, վէ
 20 ճայնաւոր... ճէլոյ օլունմասը, ճէնաղէնին
 գատիֆէլի սանտուգա տէրունինէ վազ գըլն
 ժառը, վէ սանտուգանըն էթրաֆընտան տախի
 պէյաղ էլտիլէնի էլլէրինտէ մուճար թութա
 րագ ատամլար կիթմէսի, առլա մէղհէպճէ պիր
 մատտէ օլմայոււլ, միւճէրրէտ հէր քէսէ պիր
 սիւս վէ պիր թաֆրա կէօսթէրմէք նիյէթիինէ
 մէպնի պուլունմագալտէտիր, վէ սիւս ու տարաթ
 կէօսթէրմէք իսէ, նիյէթ ու արզուտան պու
 լունտուգճա, օլ սիւսիւ կէօրէճէքլէրին, թահ
 օլինինի մուճխոյ սուրէթտէ պուլունմալըտորը, վէ

պիղիմ րուհոյան կիւրու հինին իսէ, ֆաթուրա
 տէֆթէրի կիպի գըրգ սէքիզ աիւրլիւ, վէ ալ
 լը բուլու շուրջաւար վէ աճէլ աճայիլզ գը
 յաֆէթլէր իլէ, ճէնաղէնին էօնիւնտէն կիթ
 մէլէրի, տէյիլ թէմաշակեանըն քէսէնտինէ
 սէղալար օլմագտէ, իլլա հէր քէսին կիւլիւշ,
 իսթիհա, վէ հաթթա ար ու հիճապընը պա
 յիս օլմագտա տըր... Սքրազան միւէլլիֆ ճէ
 նապլէրի, կիւյա պիզ քիլիսէլէրտէ հիշ էլ
 պիսէլի բուհանիյէ օլմասըն տէմիշիզ կիպի,
 պիղէ հակաուսիորդ սքֆաթը վէրլիլէր, հալ
 պու քի, պիղիմ սէօլէտիկիմիզ իլէ քէնտիլէ
 րին անլատըգլարը պէնիւնտէ, տաղլարճա ֆարգ
 վարտը, պիզ գաթան էօլէ պիր լագըրտը
 իթմիշ տէյիլիզ, վէ թէքրարէն տախի, պիզ
 դաթ քէնտիլէրէ սիւալ իսէրիզ քի, օլ պիր
 թագըմ ճիճիլ պիճիլի, վէ ալը բուլու շէյ
 լէր, օգգալարը կիւմիւշ գասպը սաղաւարտ
 լար, սիմիլ սըրմալը վէ եաղալարը էլմասլը
 վակապար վէ շուրջաւար, վէ գասպարալը
 սաշագլը շապիկլէր վէ սայիրէլէր, աթիզ նիւ
 իակն քիլիսէտէ վէ պուլթիւնիլէրտէ, մութ
 լագ սուրէթտէ էլլէմիյէթիւն պուլուն
 տուղու կիպի, պիղիմ քիլիսէլէրտէ տախի
 մութլագ սուրէթտէ պուլունմալըմարտըրը,
 պուլնարա պիր նիղամ գօնուլոււլ, խաֆիֆիլիյէ
 դարիֆիլիյէ վէ պիր սուրէթի սատէկիլէ թէպալի
 օլունտալար, հէմտահա կիւղէլ օլուպ վէ հէմտ

չու ճիհէթլէ կէրէք եկեղեցականըսր վէ կէ-
 րէք աշխարհականըսրմըդ, իւզէրէրինէ պասա
 կէլմէքտէ օլան, պիր աղբը եիւքտէն գուր
 թուլմուշ օլաւար օլմաղ մը, աճէպա Սրբա-
 զան ճէնապլէրի, նիչէ վարդապետ վէ եպիս-
 կոսոսարըն, շու սիւս ու թէզէինաթ սէպէ-
 պինտէն, նիչէ իշճիլէր վէ սրամաքէշլէր նէղտ-
 լէրինտէ, մահճուպ պուլուստու գլարընը պիւ-
 մէզլէրմի, հիչ իշէթմիշ վէ կէօրմիւշ տէյիւ-
 լէրմի. . . պիղճէ պիղ, նիչէ էմապլէրին կէօր-
 միւշ վէ իշէթմիշիղ տիր, վէ հէմտէ բէք ա-
 լեա պիլմէքտէյիղ: Թէքրարէն սիւալ խտե-
 րիղ Սրբազան ճէնապլէրինէ քիպու սիւսլէր վէ
 կիրան պէհա ալանի վէ էլպիտէլէր, մութըգ
 սուրէթտէ եալընը պիր քիլիսէ իչին էլըէմիւ-
 եէթտէն սայրտըրը թագտիրտէ, պիկէրճէ
 ֆաղը իւլ հալ, վէ պէլքիտէ լաղըմ կէլէն
 տուա քիթապլարընտան տախի մահրու մպու-
 լանան քիլիսէլէրիմիղ իչին տախի, լաղըմ կէլ-
 մէզմի, վէ օլ վագթ իսէ, միլեօնըարճա սօրճ-
 լարա կիրիֆթար օլմագլըղմըդ իճապ իթմէզ
 մի. հէլէ պիղ խի պիլիբիղ քի, Սրբազան ճէ-
 նապլէրի, պու սէօլէտիկիմիղ սահիհլըքլէրի
 վէ հագգանիէթլէրի ճէրհ խտերէք, քիլիսէ
 վէ բաբաս սիւսիւ օլուր իսէ, սուալար վէ
 Ս. Պատարագ տախի սիւսիւ օլուրլար, վէ
 հուղուրի Րէպպանիտէ տահա զիյատէ մագ-
 սուլէ կէշէրլէր տիմէյէ ճէսարէթ խտէմէզլէր:

Իմաի, շիմաիտէ սիղլէրէ սիւալ խտերիղ,
 ետ եաղաղգլարըմըր օգույան զաթլար, սէօլ-
 լէյինիղ, Ալանճ աշգընա, շու սէօլէտիքլէրի-
 միղին հիչ պիրիսինտէ, միլէթլիմիղին խայր ու
 մէնֆասաթլ, քիլիսէմիղին շան ու շէրիֆի, վէ
 բուհպանլարըմըրն նամուս ու իպլանը հալի,
 արղու վէ նիլէթինտէն պաշգա պիր արղու
 վէ պիր նիլէթ կէօրմէքտէմիսինիղ, վէ սէօլ-
 լէտիքլէրիմիղ մէզէպէ վէ քիլիսէմիղէ հակա-
 ուսիմըտըրլար: | Եպին շի ֆայիտէ, պիղ շիմաի-
 յէ գատար, աճէպա գամիղի գուսուբու մու-
 զու կէօրմէք իսթէմիշլըգաէ, բուհպանլար տա-
 խի կէօլէրիմիղէ ալուճլար իլէ մէզէպէ քիւլ-
 լէրի՝ աթմամըշլար, վէ պիղլէրի քէօր իթմէյէ
 շաղճմամըշլար արը. . .

Որ բարձրացուցի զանձն իւր,
 խոնարհեցի, եւ որ խոնարհե-
 յույանն զանձն իւր, բարձրացի:

Մատ. Գ. 12:

Ի Ս Թ Ի Մ Ե

Իսկի զէմանլարը տէր խաթըր իլէտիկի-
 միղ իչին. . . Կրօնական ժողով թարաֆընէ
 տան: Ներսէս Կպիսիոպոս ճէնապլէրինին, գա-
 լէմ մէյտանընա չըգարագ, թէրպիյէլի միլ-
 լէթլէրտէ կէօրիւլէ կէլտիկի միսիլու, մէտէ-
 նիլէթլին իզթիղասընճա, քէնտի էֆքեարը-
 մըղա գարըլ, թահրիրէն ճէվապ վերմէք նիլէ-

Թիլյէ . . . Թասս ու նէշք իԹտիրաթիլքրի ըխաւ
լէյի մէզպուրէյի կէօրիւս վէօգուտուղու
մուղտա, հագրգաթէն էվիլէլա մէմուռն վէ
մէսրուր օլմուշուղ տուր, լաքին պատէհու
հէմ Թէաճճիւս իԹմիշիզ տիր, վէ հէմուտ
Թէէսիւֆ :

Մէսէս :

Շուռուռն իչին Թէաճճիւս իԹմիշիզ քի,
նէ՞ աճայիս հիքմէԹ, վէ նէ՞ մերթէպէ դու
տիլէԹի հալ տիր սու քի, տահա սուռնտան
իքի մահ գատար մուգատտէմ, զաղէԹաճը
լըգ հուգուգուռնա մուղայիրէն, պիր Թա
գրմ առէմիլրին նամուսլարընա Թօգուռու
լույօր վէսիլէսիլյէ . . . Քաղաքական ժողով
Թարաֆընտան, զաղէԹաճըլըգ իչին գանուռն
լար վաղ օլուռուլմայա գալըրըլըլը իքէն . . .
շիմոի իսէ, Արօնական ժողով Թարաֆընտան,
հէմ րէսմի օլարագ, վէ հէմուտ եանլըզ վէ
չիւրիւք պիր Թէմէլ իւղէրինտէ սուլուռու
լարագ, պիղզաԹ քէնտի նամուսուլուղա
Թօգուռուլմասը ճայիղ կէօրիւլմիւշ տիր . . .
ՂաղէԹալար պիր առամըն հագգ ու նահագգ
նամուսուռնա Թօգուռուսուգլարը Թագտիրտէ,
մերգուսուռն, անինտէ եաղան զաղէԹաճըլը
մուհաքէմէյի չէքէպիլէճէկի, վէ զաղէԹա
ճընըն իւղէրինէ ճիւնհա Թէպէյիլու իԹտի
կի Թագտիրտէ, ճէղա գանուռննամէսինճէ,
իճասլ իտէճէք ճէղայը չէքէճէկի աչիքեար

օլտուղուռնտան, զաղէԹաճընըն պիլէրէք եա
խօտ եանըլարագ, իչէտիկի պիր ԹագտիրաԹ,
բէք պիւշիւք պիր շէյ օլամաղ. հալ սու քի,
բարոյապէս վէ եախօտ տին ու մէղհէպի վէ
սիլէ իտէրէք, խուսուսիլյէ գասպա վէ տինտար
պիր միլէԹ իչինտէ, պիր առէմին նամուսու
նա Թօգուռնմագլըգտան, բէք աղըր նէԹիճէ
լէր հուսուլէ կէլէպիլէճէկի շիւքհէտէն միւս
Թէյնի սուլուռնտուղուռնտան, էօյլէ պիր ճիւն
հայա ճէսարէԹ օլուռնմագլըգ, բէք պիւշիւք
պիր շէյ սայըլա սէղա տըր : Նասըլ քի, Արօ
նական ժողով Թարաֆընտան, պիլէ սու տէ
ֆա քիլիսէ հալաալըրու սըֆաԹը վէրլլմէյի
ճիւրաԹ օլուռնմասը, այնի մագուլտէն տիր
զիրա, հագգըլ սուլուռնտու նէ՞ ալէա, լաքին
եանըլըլը օլտուղու Թագտիրտէ, մէաղալ
լահ, պիլիմ եէրիմիղտէ պաշգա պիրիսի օլա
խի ԹէօհմէԹլի սայըլանտա, վէ էհալ տա
խի, րէնտույի Թանըմայարագ, եալընըղ Արօ
նական ժողովըն եաղտըղընա վէ իլան իԹ
տիկինէ իԹիպար ու իԹիմատ իԹտէ իտի,
աճէպա նիճէ օլաճագտը օլ պիլարէնին հա
լի . իհգագըր հագգա չըգըսա, քէյֆիլէԹ մէղ
հէպճէ տիր, Արօնական ժողովտան պաշգա
սը պագամաղ, պիղզաԹ Արօնական ժողովտա,
ղուհուրա կէլմիշ հագգսըլըլըտան Թէչէք
քի իԹտէ, պիր մէճիս, հէմ տալաճը, հէմ
հաքիմ, վէ հէմուտ սահիս ճիւնհա օլամաղ .

տիմէք տիր քի թապիաթիլէ եա Ս. Մնոզա միւրաճաաթ իթմէսի լաղըմ կէլէճէքտի . . . վէ եատա ահրէթտէքի շէրիաթ կիւնիւնէ գատար պէքլէյէճէքտի . իմտի տուա իթմէլէ յիղ քի , էոյլէ պիր տէհչէթլու վէ ազիմ տալ զա , նիչէ վէ նիչէ տալըպարա տայանըպ , կէօքս վէրմիշ օլան , քիւչիւք Ֆէգաթ սիվլի վէ քէսկին պիր դայայա բաթ կէլտի . . :

Վ է էսէֆ իտէճէք եէրի տախի շուրասը տըր քի , էոյլէ պիր թահգիւրամիղ վէ թէհտիւ տէնկիղ բիսալէյէ , ապա լուղըմ եօզ իտի , չիւնքի , պիղ նէ եէնի պիր մէզճէպ վազճըլը զընա գալըզմը խտիք , վէ նէտէ քէնտի քիւ լիսէմիղն պօզուպ հիչէ չըգարմայա : Պուն տանտա գաթիւնազար , օ եօլտա պիր բիսալէ , պաշլըճա իւչ նիյէթէ մէպնի զուհուրա կէլ լէպիլըր իտի , մէսէլա պիրիւնճի , պիղիմ եան լըչարըմըր կէօսթէրտիքտէն , վէ իսպաթ իթ տիքտէն պաշգա , տօղըուտուու տախի կէօս թէրմէք նիյէթիլէ , հալ պու քի , մէզպուր բիսալէտէ օլ նիյէթի մագպուլէ կէօրիւլէմէ միշ տիր , չիւնքի տէրունիւտէ , պին սէքիղ եիւղ սէնէտէն պէրու պիլտիկիմիղ վէ իշիթ տիկիմիղ , մէզճէպճէ պիր քարօղտան պաշգա , պիղէ ճէվապ օլարագ , հիչ պիր տէլիլ վէ հիչ պիր պիւրհան պուլընմատրգտան պաշգա , էվիլէ էմիրտէ իամի տախի խուսուլմէթ ու ատալէթիւմա պուլընմուշ տուր : Իքինճի ,

նասիհաթ նիյէթիլէ , բէտերանէ վէ խալիւ սանէ սուրէթտէ եաղըլմը օլապիլըրտի , հալ պու քի , օլ նիյէթէ մէպնի տախի օլմատրղըն իսպաթ իչին , էվիլէլէր տէլըլէրիմիղն թէքէր ըիւր իյլէտիքտէն սօնրա , շուուու տախի իլա վէ իտէրիլ քի , պիղիմ օլ գատար , եաղտըր մըղ սահիհիլըլէրին իչլէրիւտէն , աւճագ քէն տի ըէյլէրինէ մուվաֆըգ կէլմէյէնլէր իչին , պէյէնմէյէրէք , պիղէ նասիհաթլար վէրտիքլէրի սըրատա , թապիաթիլէ , այնի բիսալէտէ սայիր եաղմը օլտուգլարըմըր քէսէնտ իտէրէք , հագգանիյէթի իգրար , վէ պիղտէ թէչվիգ իլէմէլի իտիլէր : Վ է իւչիւնճիւսիւ պիր միւ ճաղաթ (ճէգա վիւրմէք) նիյէթիլէ օլապիլըր իտի , լաքին , պիր սատմէ ճէգա վէրիլմէք ի չին , էվիլէլա մուհաթէմէսինէ պագըլմագ , վէ ճիւնհասը թէպէյէիւն իթտիքտէն սօնրա , ճէգասը թէրթիպ օլոււմագ հագգանիյէթի իգթիլգասընտան օլուպ , վէ Արօնական մու զով թարաֆընտան իտէ , պիղէ հիչ պիր շէյ տախի իսպէր վէրիլմէքսիղն , շու թէլէպ պիւսաթէ ճիւրաթ օլոււմուշ օլտուղոււ տան , միւճաղաթ նիյէթիլէ տախի օլմուշ օլմատրղը , անլաղըլմագտէ տիր :

Իմտի , գաճնգի նիյէթէ մէպնի իտի աճէպ : Պիղ ագրպէթքար , պաշգա պիր ագլի վէ գանուէնի մանեալար վիրէմէտիկիմիղտէն , վէ թապիաթըն գալմանիւնէ զլյատէ իթիպար

խոնկելքոտէն պուլունտուղը մուղտան, չար- նաչար, Արծնական ժողով՝ Թարաֆընտան,

(1) Պու խորհուրդ մատտէսի Արծնական յոգով ներդրման տէ, պիր գաւ իթխնատէ շայեան եերէրտուն իշխմտիկիմիղէ նաղարէն, ոյ գատար էհէմիլեհէթ քէսպ իթմիշ իմիշ քի, պաւ յաղըմա պիլիլ րէսմէն քանադըէ իթմէքըք տախի տիւշիւնիւէ միւշ իտէտէ իմիշ, Ներսէս Արբաղան ճէնապլէրի, հագգը ա. ճիլանէմիղտէ տէրքէար օլան րուհանի մուհապլէթըլէրնտուն նաշի, էօյլէ պիր Ֆէնալըղըն էօնիւ պլընմար նիլէթի իտըլըր յէմիլէ, պիլղըմթ քէնտիլէրնիւն գալէմէ պիր ճէվապ վէր- մէքըլիսի թէքըլ իթմիշ, վէ էօյլէճէ գարար վէրիւրիշ իմիշ:

Պիղ րուհայան կիւրուհիմիլըն հայեա նէ էքքէարա իրու մէթ իթմէքտէ օլտուղուն րանա պիլղտիկիմիղտէն, վէ պինտէն ալէն, էօյլէ պիր հարէքէթի նամէրղիլէն հարէքէթ օլունա. ճաղը իթմիւլըն տախի ինքէար իտէմէտիկիմիղտէն, Ներսէս Արբաղան հագգըլարընտա, Ֆէրիլէտէն պուլունան շիւքըմիւ. յէթի շաքիրանէմիլի պէյանտէն սօնրա, շունու տախի պէյան իտէրիլ քի, էլճամտիւրաճ Միլէն րաւոտ տէյիլիլ, վէ էօյլէ հագգըղ վէ ճէհալէթ ալէամէթըլի օլան պէտուտալարտան գէրէէճէ գօրգմտորգտան պաշգա, էանլըշ անկաշըլըր պիր խորհուրդ սէպէպիւտէն, էօյլէ պիր ատալէթէ իրթիքէսպ ու ճիւրաթ օլունտուղուն կէօրտիւկիւմիւղտէ, պիլղտէ քէնտի թարաֆըմիղտան, էօյլէ տէնշէթիւ խորհուրդըր . . . մէյանէ չըքարմայա հագգ ու սէլանիլէթ պլըր, վէ մէճպուր օլուն- րուղ քի, տէիլ էալընըղ Արծնական յոգով, հաթթա պիլիլը- ճէ Եպիսկոպոսար տախի պիր եէրէ կէլէրէք, կէճէ կիւն. տիւղ տուտար օղուտար, էինէ խոր վիրապըն գաբուտան . . . գաբայամայանըր, տէյէպիլիլը:

Բանադրանք տէնիլէն շէյ, վագաա էսիկ գէմանտէ, րուհ. պան կիւրուհի եէտինտէ էօյլէ պիր գուվլէթըլու տիւրճ իմիշ քի, նիլէ խրիսթիանըլարըն տէնշէթիլի մուճիպ օլտուգտան պաշգա, պաղը սայիր մէղհէպտէն պուլունանըլարըն տախի իտէֆվ ու հիրատըր պայիս օլուր իմիշ, էվլէթ օլունըար էօյլէ վաղըթըր քի, խրիսթիան բաբալըր, վայ տինն սէօտիւն, վայ մէղհէպճէ գուտուրտա պուլունտուլն, վէ սայիրէ վէ սա.

պիթթապի . . . հագգըր աճիլանէմիղտէ, գու- հուրա կէլմիշ օլան, պիր սուշի թէվէճճիւհ, վէ Արբաղան մուէլլիֆ գալպլէրնտէ տախի, հուտուլէ կէլմիշ օլմաար ինթիմալի գալլտուն պուլունան պիր շէյ էաղմագ վէ պատարմագ, վէ օ տախի պիր սէպէպէ մէպին . . . Փա- նոստան ալէյհիտտէ պուլունմագ, վէ պու սուրէթլէ տախի, զաթէն պիլղիմ սէպէպլէ միղտէն, պաղըլար նէղտինտէ, հագգ ու նա- հագգ, խալէլ կէլմիշ օլան իթիպարըլըր թամիր իթմիշ օլմագ, արղու վէ նիլէթինէ համլ իթմէյէ մէճպուր օլուրուղ: Վէպալը սուշի զանըմըղը պայիս օլանըն պոյնուհա . . .

Աքըպէթքէար, աշխատեցէք ու աղթեցէք ու Արբաղան Հայր որ չըլլայ թէ Ս. Եկէղե- ցիին մէջ մնատակար հովիւ . . . մ'ըլաք, որ պարտաւորին զճէղ սահէցնելու այս ձեր ձեռքն է:

Սիրէ տէյերէք . . . էիւղէրճէ, պիլիլըճէ վէ պէլքիտէ միլ- օնլարճա զէվալըլըր, վէ հէմոն Ալահ աշղընա օլմագ, վէ պիշաբէկէանըն ճանը սէլամէթի իշին պուլունմագ պէհանէ սիլի, սաղ սաղ աթէշէրտէ էաղըլ, զէնճիլէրտէ էօլտիրթտիւր- միւշ, ասորթմիւշ, քէտիթթմիւշ, վէ էնվախի իսկէնճէլէր ալ թընտա, վէ սիւրիկիւնըրտէ ինչպէ իթտիրթմիլըր տիր . . .

Տէիլ խրիսթիանըլա, էլա պարպարըղս տախի մուղալի հարէքէթըր . . . հալ պու քի, Ֆէլէսօֆըլուգ կիւնէլն մէյ տանն չըքալը, արթըգ էօյլէ բանադրանք գանտիլէրի, քիմ սէնին կէօղիւնիւ գամաշտրամաղ օլմուղաք արը:

.

Handwritten text in a Gothic script, likely a Latin manuscript. The text is arranged in several lines, with some larger initial letters. The script is dense and characteristic of the late medieval or early modern period. The page is heavily stained with foxing and larger brown spots, particularly on the right side. The text is oriented vertically on the page.

A second section of handwritten text in the same Gothic script, separated from the first by a horizontal line. Like the first section, it consists of several lines of dense text with some prominent initials. The paper shows similar signs of age and staining.

The right-hand page of the manuscript is mostly blank, showing the texture and color of the aged paper. It is covered with numerous small brown spots (foxing) and larger stains, especially towards the bottom and right edges. There are very faint, illegible traces of text or markings on the page.

р. у.

№ 8623